

महाराष्ट्र विधानसभा

दुसरे अधिवेशन, २०१६

अतारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

प्रश्नांची एकूण संख्या - ५०

धुळे शहरात अवजड वाहनांसाठी निश्चित जागा नसल्याने ट्रक
अनधिकृतरित्या उभे करावे लागत असल्याबाबत

(१) ५८८१ (१८-०४-२०१५). श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण) : सन्माननीय मुख्यमंत्री
पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) धुळे शहरात अवजड वाहनांसाठी निश्चित जागा नसल्याने शहरात, महामार्गावर जागा
मिळेल तिथे ट्रक बेवारसरित्या उभे करावे लागत असून विशेषत रुग्णालयासमोरील मोकळ्या
जागेतही अनधिकृत पार्किंग केले जात असल्याचे माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान
निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून
आले व तदनुसार धुळे शहरातील ट्रक ट्रमिनसचा प्रकल्प कार्यान्वित करण्यासाठी शासनाने
कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत व याबाबतची सद्यस्थिती काय आहे ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस (२२-०३-२०१६) : (१) होय.

(२) व (३) धुळे शहरातील ट्रक ट्रमिनलचे काम महानगरपालिकेमार्फत करण्यात येत आहे. या
कामाची फेरनिविदा काढून दिनांक ०८.०१.२०१३ रोजी कार्यादेश देण्यात आले आहे.

सदरच्या ट्रक ट्रमिनलकडे जाणारा रस्ता अतिक्रमण व खाजगी जागेतून जात
असल्याने, त्या जागेचे मोजमाप व अतिक्रमण काढण्यासाठी कालावधी गेल्याने, कामात विलंब
झालेला आहे.

**मागासवर्गीय प्रवर्गातील तरुणांना रोजगार उपलब्ध करून द्यावा याकरिता
देण्यात आलेल्या करोडो रुपयांच्या कर्जाची परतफेड न केल्याबाबत**

(२) ६८२८ (०९-०४-२०१५). श्री.प्रकाश फातर्पेकर (चेंबूर), श्री.योगेश सागर (चारकोप), श्री.गणपत गायकवाड (कल्याण पूर्व), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मागासवर्गीय, आदिवासी, अवर्ग, आर्थिक मागास इत्यादी प्रवर्गातील तरुणांना महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ, लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे महामंडळ, संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ, वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ, इतर मागासवर्गीय विकास महामंडळ, अपंग वित्त व विकास महामंडळ या महामंडळांच्या मार्फत विविध व्यवसाय व उद्योग स्थापन करून स्वतःची प्रगती करावी व अन्य तरुणांना रोजगार उपलब्ध करून द्यावा याकरिता देण्यात आलेल्या करोडो रुपयांच्या कर्जाची परतफेड न केल्यामुळे ११५० कोटी थकित असल्याची बाब माहे डिसेंबर, २०१४ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार कर्ज वसूल करण्याच्या दृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) कर्ज वाटपात गैरव्यवहार झाल्याने संबंधित मंडळाच्या संचालकांवरही कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ?

श्री. राजकुमार बडोले (२८-०१-२०१६) :(१) होय, अंशतः खरे आहे. कर्जदारांकडून महामंडळाचे येणे बाकी असल्याचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे :-

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ	रु.१८३.१३ कोटी
संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ	रु.४५.१३ कोटी
वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ	रु.९२.५६ कोटी
महाराष्ट्र राज्य इतर मागासवर्गीय वित्त आणि विकास महामंडळ	रु.६५.२९ कोटी
महाराष्ट्र राज्य अपंग वित्त व विकास महामंडळ	रु.२१.८५ कोटी
साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ	रु.१६२.५८ कोटी

(२) व (३) थकीत रक्कमेबाबत महामंडळ स्तरावरून लाभार्थींकडून वसुलीसाठी पाठपुरावा चालू आहे. कर्जवसुलीबाबत महामंडळाच्या मुख्यालय व जिल्हास्तरावरून वसुलीसाठी लाभार्थींच्या

प्रत्यक्ष भेटी, लाभार्थीच्या जामीनदाराच्या पगारातून पगार कपात, कर्ज वसुलीबाबत न्यायालयीन दावे दाखल करण्याची कार्यवाही तसेच अंतिमतः संपूर्ण कर्ज वसुलीसाठी काही दिवाणी दावे दाखल करण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळात कर्ज वाटपात गैरव्यवहार झाल्याचे निदर्शनास आल्यामुळे प्रथमदर्शनी गैरव्यवहारास जबाबदार असणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर निलंबनाची कार्यवाही करण्यात आली असून त्यांच्यावर फौजदारी गुन्हे दाखल करण्याची कारवाई करण्यात आलेली आहे. सदर महामंडळाचे तत्कालीन व्यवस्थापकीय संचालक यांचेसह एकूण २२ अधिकारी/कर्मचारी यांना निलंबित करण्यात आले आहे. तसेच दोषींवर फौजदारी गुन्हे दाखल करण्यात आलेले आहेत.

साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळाच्या सर्व कामकाजासंदर्भात राज्य गुन्हे अन्वेषण शाखा (सीआयडी) व आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांच्यामार्फत चौकशी सुरु करण्यात आली होती. राज्य गुन्हे अन्वेषण शाखा यांचेकडून प्राप्त चौकशी अहवालानुसार श्री.रमेश कदम, तत्कालीन अध्यक्ष, साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ यांच्याविरुद्ध न्यायालयात दोषारोपपत्र दाखल करण्यासाठी सी.आर.पी.सी. कलम १९७ व भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा सन १९८८ चे कलम १९ अन्वये मंजूरी देण्यात आली आहे. सदर महामंडळात झालेल्या आर्थिक गैरव्यवहाराबाबत आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांचा अंतिम अहवाल प्राप्त झाला असून तदनुषंगाने पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे.

राज्यातील सामाजिक न्याय विभागामार्फत प्राथमिक व माध्यमिक आश्रमशाळातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचा-यांना वेतन अदा केले नसल्याबाबत

(३) ७६२८ (०९-०४-२०१५). श्री.धैर्यशील पाटील (पेण), श्री.सुभाष उर्फ पंडितशेठ पाटील (अलिबाग), डॉ.सुजित मिणचेकर (हातकणंगले), श्री.राजेश क्षीरसागर (कोल्हापूर उत्तर) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील सामाजिक न्याय विभागामार्फत ५२६ प्राथमिक व २९८ माध्यमिक आश्रमशाळा चालविण्यात येत आहेत, हे खरे अहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त शाळांमधील ११५२० शिक्षक व ४५७८ शिक्षकेतर कर्मचा-यांना माहे ऑक्टोबर, २०१४ पासून वेतन मिळालेले नाही, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या शिक्षकांना व शिक्षकेतर कर्मचा-यांना वेतन न मिळण्याची कारणे काय आहेत,
- (४) असल्यास, या कर्मचा-यांना थकीत वेतन देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले (१८-०१-२०१६) : (१) होय.

(२) नाही. राज्यातील विजाभज प्राथमिक माध्यमिक आश्रमशाळेतील कर्मचाऱ्यांचे माहे फेब्रुवारी, २०१५ पर्यंतचे वेतन अदा केले असून मार्च, २०१५ पासून पुढील वेतन अदा करण्याकरिता रु.४४६४१.९८ लक्ष इतकी तरतूद करण्यात आली आहे.

(३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पनवेल व कर्जत (जि.रायगड) तालुक्यातील आदिवासी
विद्यार्थ्यांना सोयीसुविधा उपलब्ध करणेबाबत**

(४) ७६२९ (१०-०४-२०१५). श्री.धैर्यशील पाटील (पेण), श्री.सुभाष उर्फ पंडितशेठ पाटील (अलिबाग) : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पनवेल व कर्जत (जि.रायगड) तालुक्यातील आदिवासी विद्यार्थ्यांसाठी शासनाकडून सोयीसुविधा, स्कॉलरशिप, कमी दर्जाचे भोजन, पाणी व्यवस्था, शैक्षणिक सुविधा अपुऱ्या असल्याने सुधारणा करण्यासाठी विद्यार्थी अन्नत्याग उपोषणास माहे डिसेंबर २०१४ मध्ये वा त्या सुमारास बसले होते हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ठेकेदारांकडून होत असलेल्या दिरंगाईमुळे विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणावर विपरित परिणाम होतो हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शासन याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णु सवरा (०३-०२-२०१६) :(१) पेण, जि.रायगड प्रकल्पांतर्गत आदिवासी मुला-मुलींचे शासकीय वसतीगृहातील विद्यार्थ्यांनी त्यांच्या विविध मागण्यांकरीता पनवेल, जि.रायगड येथील मुलांच्या शासकीय वसतीगृहात दि.१९.१२.२०१४ रोजी सायंकाळपासून उपोषण सुरु केले होते, ही बाब खरी आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**औरंगाबाद येथील सर्व्हे क्र. ४८८ मधील शासकीय कर्मचारी व अधिका-यांची
निवासस्थानांच्या दुरुस्तीची कामे नामंजूर केल्याबाबत**

(५) ७८५० (१०-०४-२०१५). श्री.अर्जुन खोतकर (जालना) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद येथील सर्व्हे क्र. ४८८ मधील पोलीस अधिकारी, कर्मचा-यांची निवासस्थाने, रामनगर पोलीस कॉलनीतील कर्मचा-यांची निवासस्थाने, ओमनगर व बचत भवन नजीक असलेल्या शासकीय कर्मचारी व अधिका-यांच्या निवासस्थान दुरुस्तीच्या दीडशे कामांचा

मंजूरीकरिता पाठविलेला प्रस्ताव औरंगाबाद येथील बांधकाम विभागाच्या मुख्य अभियंता यांनी नामंजूर केल्याचे माहे डिसेंबर, २०१४ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर दुरुस्तीच्या कामाचा प्रस्ताव नामंजूर करण्यामागची प्रमुख कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, व तदनुसार यास जबाबदार असणा-या व्यक्तींवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत व याबाबतची सद्यस्थिती काय आहे ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२५-०१-२०१६) :(१) नाही.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

शासनाच्या अखत्यारितील जे.जे. रुग्णालय व महानगरपालिकेच्या शीव रुग्णालयासह

मुंबईतील रुग्णालयांना ४५ मीटरपर्यंत बांधकाम करून देण्याच्या निर्णयाबाबत

(६) ७९०३ (०६-०७-२०१५). **श्री.तुकाराम काते (अणुशक्ती नगर), श्री.विनायकराव जाधव-पाटील (अहमदपूर), डॉ.अनिल बोंडे (मोर्शी) :** सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासनाच्या अखत्यारितील जे.जे.व महानगरपालिकेच्या सायन रुग्णालयासह मुंबईतील रुग्णालयांना ४५ मीटरपर्यंत बांधकाम करून देण्याच्या निर्णयावर नुकतेच माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये शिक्कामोर्तब करण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुंबईतील कोणकोणत्या रुग्णालयांची उंची वाढविण्याचा प्रस्ताव शासनाकडे प्रलंबित आहे, त्यांना मंजूरी कधीपर्यंत देण्यात येणार आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहे ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस (२६-०७-२०१६) :(१) होय.

(२) मुंबईतील रुग्णालयांची उंची वाढविण्याचा प्रस्ताव शासन स्तरावर प्रलंबित नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील लबाण-लबाणा समाजाच्या जातीच्या दाखल्यात तफावत असल्याबाबत

(७) ८६३८ (०९-०४-२०१५). **श्रीमती ज्योती कलानी (उल्हासनगर) :** सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील लबाणा सीख पंचायत यांच्याकडून केलेल्या विनंतीनुसार लबाण-लबाणा समाजास शासनातर्फे जातीचा दाखला देण्यात येतो त्यात तफावत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणात शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले (२८-०१-२०१६) :(१) हे खरे नाही.

जात प्रमाणपत्र पडताळणीबाबत मा.सर्वोच्च न्यायालयाचे निर्देश तसेच सन २००१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २३ नुसार महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियमन) नियम २०१२ विहित करण्यात आले आहेत. जातपडताळणी नियम २०१२ नुसार मागासवर्गीयांना जातप्रमाणपत्र देणे व त्याच्या पडताळणीचे कामकाज चालते. सदर नियमातील नियम क्र.५(६) मध्ये विहित केलेल्या प्रपत्रात (जातीच्या दाखल्याचे नमुने) जातीचे प्रमाणपत्र सक्षम प्राधिकाऱ्याकडून देण्यात येते. त्यामुळे लबाण-लबाणा समाजास वेगळा दाखला देण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही. सक्षम प्राधिकाऱ्याने दिलेल्या जातप्रमाणपत्राची पडताळणी विभागीय जाती प्रमाणपत्र पडताळणी समितीकडून करण्यात येते.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

सामाजिक न्याय विभागाच्या जात पडताळणी विभागाकडून अमरावती विभागातील अभियांत्रिकी व वैद्यकीय क्षेत्रातील विद्यार्थ्यांचे नुकसान होत असल्याबाबत

(८) १०३७२ (०९-०४-२०१५). श्री.राहुल बोंद्रे (चिखली), श्री.अमित झनक (रिसोड) :

सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सामाजिक न्याय विभागाच्या जात पडताळणी विभागाकडून जात पडताळणी वेळेच्या आत होत नसल्याने अमरावती विभागातील अभियांत्रिकी व वैद्यकीय क्षेत्रातील ४० हजार विद्यार्थ्यांचे नुकसान होत असल्याचे माहे जानेवारी, २०१५ रोजी अथवा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाकडून काय कार्यवाही करण्यात आली आहे वा येत आहे तसेच जबाबदार असलेल्या अधिकाऱ्यावर कारवाई करण्याची मागणी ओबीसी पालक संघाच्या वतीने राज्याचे उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री यांच्याकडे केली आहे हे ही खरे आहे काय,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले (२८-०१-२०१६) :(१) हे खरे नाही.

प्राप्त झालेल्या अर्जापैकी बहुतांश अर्जदारांना जातवैधता प्रमाणपत्र निर्गमित करण्यात आले असून उर्वरित अर्जदारांना SMS द्वारे जातवैधता प्रमाणपत्र घेवून जाण्याबाबत व काही अर्जदारांना त्रुटीची पूर्तता करण्याबाबत कळविले आहे. केवळ त्रुटीपूर्ततेअभावीची प्रकरणे प्रलंबित आहेत.

(२) हे खरे नाही.

सद्यःस्थितीमध्ये राज्यात १५ विभागीय जाती प्रमाणपत्र पडताळणी समित्या कार्यरत आहेत. या जात प्रमाणपत्र पडताळणी समित्यांचा कामाचा व्याप विचारात घेऊन समित्यांचे कामकाज प्रभावीपणे व्हावे, याकरिता दि.२/३/२०१५ च्या शासन निर्णयान्वये प्रत्येक जिल्हयासाठी स्वतंत्र समिती कार्यान्वित करण्याचा निर्णय घेण्यात आलेला आहे.

प्रलंबित प्रकरणांची संख्या व अपुरा कर्मचारीवर्ग यांचा समन्वय साधून तसेच अतिरिक्त कार्यभार देऊन व वेळोवेळी विशेष मोहिमा आयोजित करून प्रलंबित प्रकरणांचा निपटारा करण्याची कार्यवाही युध्दपातळीवर करण्यात येत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

वाशिम जिल्ह्यातील शासकीय आश्रमशाळेची जुनी इमारत जिर्ण झाल्याबाबत

(९) ११५२३ (०९-०४-२०१५). श्री.अमित झनक (रिसोड) : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वाशिम जिल्ह्यातील शासकीय आश्रमशाळा मुसळवाडी, (ता.मालेगांव) येथे आश्रमशाळेची इमारत जिर्ण झाल्यामुळे नविन आश्रमशाळेचा बांधकामाचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत अंदाजपत्रके व आराखडे सन २०१२ मध्ये संबंधित विभागाकडून मान्यतेसाठी शासनाकडे आलेली आहेत, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या नविन आश्रमशाळा संकुलांवर सन २०१३-१४ च्या अर्थसंकल्पात १६५ लाखाची तरतूद सुध्दा केली होती, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, या आश्रमशाळा संकुलास शासनाकडून प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णु सवरा (२५-०५-२०१६) :(१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) सन २०१३-१४ या वर्षात सदर कामाकरिता रुपये १६५.०० लक्ष तरतूद करण्यात आली होती.

तथापि शासकीय आश्रमशाळा, मुसळवाडी येथील इमारत बांधकामासाठी शासनाची प्रशासकीय मान्यता प्राप्त नसल्याने सदर काम सन २०१४-१५ या वर्षात अर्थसंकल्पीय अंदाज भाग-३ परिशिष्ट ड मधून वगळण्यात आले आहे.

(४) व (५) बाबत

हे खरे नाही. आश्रमशाळा चालू बांधकामाचे शासनाकडे दायित्व जास्त झाल्याने नवीन प्रशासकीय मान्यतेचे प्रस्ताव मंजूर करण्यात आले नव्हते. तथापि सद्यस्थितीत सुधारीत चालू दरसूचीनुसार सदर कामाचे अंदाजपत्रकीय प्रस्ताव फेरसादर करणेबाबत आयुक्त, आदिवासी विकास यांना कळविण्यात आले आहे.

**त-हाळ (ता.मंगरूळपीर, जि.वाशिम) येथे नागपूर - औरंगाबाद द्रुतगती
मार्गावरील पुलाची दुरुस्ती करणेबाबत**

(१०) १२७१२ (०९-०४-२०१५). श्री.राजेंद्र पाटणी (कारंजा) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) त-हाळ (ता.मंगरूळपीर, जि.वाशिम) येथे नागपूर - औरंगाबाद द्रुतगती मार्गावरील अरुंद व कडा खचलेल्या पुलामुळे वारंवार अपघात घडत असल्यामुळे सदर पुलाची दुरुस्ती करण्याची मागणी परिसरातील जनतेने रस्ते विकास महामंडळाचे कार्यकारी अभियंता यांच्याकडे दिनांक ३१ जानेवारी, २०१५ रोजी वा त्या सुमारास केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त मागणीनुसार सदरहू पुलाची दुरुस्ती करण्याबाबत शासनाने कोणता निर्णय घेतला आहे तसेच निर्णयाचे थोडक्यात स्वरूप काय आहे,
- (३) असल्यास, सदर पुलाच्या दुरुस्तीकरिता निधीची तरतूद करण्यात आली आहे काय,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२७-०५-२०१६) :(१) निवेदन प्राप्त झाल्याचे दिसून येत नाही.

- (२) सदर रस्ता दिनांक ५/५/२०१५ रोजी महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळाकडून सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे हस्तांतरीत झाला असून हस्तांतरणानंतर विषयांकित पुलाची दुरुस्ती करण्यात आली आहे.
- (३) आवश्यकतेनुसार पुलाची दुरुस्ती करण्यात आली आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सोलापूर जिल्ह्यातील विजाभज आश्रमशाळांमध्ये बनावट पटसंख्या दर्शवून जास्तीचे
शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांच्या नेमणुका केल्याबाबत**

(११) १२८८७ (१०-०४-२०१५). श्री.योगेश (बापू) घोलप (देवळाली) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सोलापूर जिल्ह्यातील विजाभज आश्रमशाळांमध्ये सन २००६ व २०१० या कालावधीत बनावट पटसंख्या दर्शवून जास्तीचे शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांच्या नेमणुका करून कोट्यावधी रुपयांचा गैरव्यवहार करण्यात आल्याचे माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये वा त्या सुमारास निदर्शनास आले हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले, वा चौकशीनुसार दोषी संबंधितांवर पुढे कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले (१८-०१-२०१६) :(१) नाही.

- (२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मॅट्रीकपूर्व शिष्यवृत्तीच्या यादीत कचरा वेचणाऱ्या
विद्यार्थ्यांचा समावेश केल्याबाबत**

(१२) १३०११ (१०-०४-२०१५). प्रा.विरेंद्र जगताप (धामणगाव रेल्वे) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) समाजकल्याण विभागाने मॅट्रीकपूर्व शिष्यवृत्तीच्या यादीत कचरा वेचणाऱ्या आणि तत्सम व्यवसाय करणाऱ्या विद्यार्थ्यांचा समावेश केला मात्र कचरा वेचण्याच्या व्यवसायाचे प्रमाणपत्र संबंधितांना सादर करावे लागणार असल्याचे माहे जानेवारी, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या व्यवसायात काम करणारी मुले अल्पवयीन असल्याने मुलांना कचरा वेचण्याचे प्रमाणपत्र देणार कोण आणि दिलेच तर बालहक्क कायद्याचे उल्लंघन म्हणून त्यांचे पालकच कारवाईच्या कचाट्यात सापडणार असल्याने शिष्यवृत्ती योजनेत हे विद्यार्थींच वंचित राहणार असल्याने शासन याबाबत कोणती कार्यवाही करणार वा करित आहे काय,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले (२२-०१-२०१६) :(१) अंशतः खरे आहे.

अस्वच्छ व्यवसायात काम करणाऱ्या पालकांच्या मुलांना भारत सरकार मॅट्रीकपूर्व शिष्यवृत्ती योजनेतर्गत दिनांक २७ ऑगस्ट, २०१४ च्या शासन निर्णयान्वये कचरा गोळा करणे/उचलणे हा व्यवसाय करणाऱ्या पालकांच्या मुलांचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

(२) सदर योजनेनुसार अस्वच्छ व्यवसायात काम करणाऱ्या पालकांच्या मुलांना शिष्यवृत्ती देय आहे. त्यामुळे मुलांच्या पालकांना प्रमाणपत्र देण्यासंदर्भात आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांच्या दिनांक १८/९/२०१४ परिपत्रकानुसार राष्ट्रीय स्वास्थ्य बिमा योजनेमध्ये नमूद कोणतेही एक कागदपत्र ग्राह्य धरण्यात येते.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

नांदेड जिल्ह्यात नांदेड, अर्धापूर-वांगगा रस्त्यावर पाडी गावाजवळ

पुलाचे बांधकाम पूर्ण न करताच पाडण्यात आल्याबाबत

(१३) १३२३४ (०९-०४-२०१५). श्री.प्रशांत बंब (गंगापूर) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नांदेड जिल्ह्यात नांदेड, अर्धापूर-वांगगा रस्त्यावर पाडी गावाजवळ पूल बांधण्यात आला होता, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच सदर पुलाच्या बांधकामावर किती खर्च झाला होता तसेच सदर पुलाचे बांधकाम पूर्ण न करताच पाडण्यात आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर पुलाचे बांधकाम पूर्ण न करताच पाडण्यासाठी कोणाची परवानगी घेण्यात आली, तसेच सदरपुल पाडण्यासाठी किती खर्च करण्यात आला,

(४) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार पुलाचे बांधकाम पूर्ण न करताच पाडण्यात आल्यामुळे झालेल्या खर्चास जबाबदार असणाऱ्या संबंधितांविरुद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२५-०१-२०१६) :(१) होय. हे खरे आहे.

विषयाधीन भुयारी पुलाचे अर्धवट बांधकाम करण्यात आले होते.

(२) सदर भुयारी पुलाचे बांधकामावर रु ८४.४१ लक्ष खर्च करण्यात आलेला होता. सदर पुलाचे बांधकाम पूर्ण न करताच पाडण्यात आले, हे खरे आहे.

(३) व (४) जिल्हा नियोजन समिती, नांदेड यांच्या दि.१६.११.२०१३ रोज संपन्न झालेल्या बैठकीमध्ये सदर पुल पाडण्याचा निर्णय घेण्यात आला होता.

प्रस्तुत बांधण्यात आलेल्या भुयारी पुलाचे अर्धवट बांधकामामुळे अपघाताच प्रमाण मोठ्या प्रमाणात वाढले होते. तसेच बांधण्यात आलेल्या भुयारी पुलाची उंची व पोचमार्गाची लांबी यापुढे गाव झाकोळून जात हेते. त्यामुळे ग्रामस्थांनी उर्वरीत बांधकामास विरोध केला व त्यामुळे झालेले बांधकाम पाडून दुरुस्ती करण्याचा निर्णय स्थानिकांच्या आग्रही मागणीमुळे जिल्हा नियोजन समिती, नांदेड यांच्या दि.१६.११.२०१३ रोजी संपन्न झालेल्या बैठकीत घेण्यात आला होता. सदर निर्णयानंतर अर्धवट भुयारी पुलाचे बांधकाम पाडून रस्ता पूर्ववत करण्यात आलेला आहे. सदर पूल पाडण्यासाठी रु. ७५,००० हजार खर्च करण्यात आलेला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

पाथरी तालुक्यातील (जि.परभणी) ग्रामपंचायतींना दलितवस्ती सुधार योजनेसाठी मंजूर करण्यात आलेला निधी खर्च झाला नसल्याबाबत

(१४) १५१७१ (१०-०४-२०१५). श्री.मोहन फड (पाथरी) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पाथरी तालुक्यातील (जि.परभणी) ग्रामपंचायतींना दलितवस्ती सुधार योजनेसाठी मंजूर करण्यात आलेला निधी वेळेच्या आत खर्च झाला नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, निधी खर्च न करणा-या अधिका-यांवर कारवाई करण्याची मागणी सदर लोकप्रतिनिधींनी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद परभणी यांचेकडे दिनांक २३ जानेवारी, २०१५ रोजी केली, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले (२८-०१-२०१६) :(१) होय.

(२) होय.

(३) गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती, पाथरी यांनी दिनांक २०/२/२०१५ रोजी कामांचा प्रगती अहवाल सादर करून पूर्ण झालेल्या कामांचे उपयोगीता प्रमाणपत्र सादर केलेले आहे. उर्वरित अपूर्ण कामे त्वरीत पूर्ण करण्यात येतील असे अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, परभणी यांनी कळविले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील विशेष आर्थिक क्षेत्रासाठी (सेझ) शेतकऱ्यांकडून जमीन घेऊनही उद्योग न उभारल्यास जमीन शेतकऱ्यांना परत देण्याबाबत

(१५) १७२३३ (३१-०७-२०१५). श्री.पृथ्वीराज चव्हाण (कराड दक्षिण), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा), श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.सुनिल केदार (सावनेर), श्री.जयकुमार गोरे (माण), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.ओमप्रकाश ऊर्फ बच्चू कडू (अचलपूर), श्री.क्षितीज ठाकूर (नालासोपारा), श्री.संजय सावकारे (भुसावळ), श्री.राजाभाऊ (पराग) वाजे (सिन्नर), श्री.बाबुराव पाचर्णे (शिरूर), श्री.राहूल कुल (दौंड) : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील विशेष आर्थिक क्षेत्रासाठी (सेझ) शेतकऱ्यांकडून जमीन घेऊनही उद्योग उभारला नसेल तर ती जमीन शेतकऱ्यांना परत देण्यात येईल असे आश्वासन राज्याच्या उद्योगमंत्र्यांनी दिली असल्याचे माहे मे, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सेझ प्रकल्पासाठी शेतकऱ्यांच्या शेकडो एकर जमिनी ताब्यात घेण्यात आल्या परंतु मागील ५ वर्षात सेझ प्रकल्प प्रत्यक्षात उभे न राहिल्यामुळे जमिनीच्या ७/१२ वरील सेझ प्रकल्पांची नोंद व शिक्के कमी करून सदरहू जमिनी शेतकऱ्यांना देण्यात यावी अशी मागणी शेतकऱ्यांनी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, काही उद्योजकांनी सेझमधून माघार घेण्याचा निर्णय घेतल्यास व केंद्राकडून आवश्यक मान्यता घेतल्यावर एकात्मिक औद्योगिक क्षेत्र (Integrated Industrial Area) मध्ये रूपांतर करण्याची परवानगी शासन देणार आहे, हे खरे आहे काय,

(४) तसेच, पुणे जिल्ह्यातील खेड तालुक्यातील ९ वर्षांपासून सेझ प्रकल्पासाठी घेण्यात आलेल्या १७ गावांतील शेतकऱ्यांना त्यांच्या जमिनी परत देण्यासंदर्भातील धोरणात्मक निर्णय घेणार असल्याचे मा.मुख्यमंत्री महोदयांनी माहे मार्च २०१५ च्या शेवटच्या आठवड्यात जाहीर केले, तसेच जिल्हाधिकारी, पुणे यांनी खेड सेझच्या टप्पा ३ च्या सुमारे ५००० हेक्टरवरील भूसंपादनाचे शेर कमी करण्याचा प्रस्ताव शासनाकडे जानेवारी २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान पाठविला आहे, हे खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उक्त बाबतीत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई (०५-०३-२०१६) : (१) राज्यातील विशेष आर्थिक क्षेत्रासाठी (सेझ) शेतकऱ्यांकडून जमीन घेऊनही उद्योग उभारला नसेल तर ती जमीन शेतकऱ्यांना परत देण्यात येईल असे आश्वासन राज्याच्या उद्योगमंत्र्यांनी दिले आहे.

(२) होय.

(३) महाराष्ट्र औद्योगिक धोरण २०१३ शासन निर्णयान्वये दिनांक २२/०२/२०१३ रोजी जाहीर केले असून ना-अधिसूचित झालेल्या किंवा प्रस्ताव मागे घेतलेल्या विशेष आर्थिक क्षेत्राच्या जमिनीचा वापर एकात्मिक क्षेत्रे विकसित करण्यासाठी संकल्पित आहे. या संदर्भात सविस्तर अटी व शर्ती आणि मार्गदर्शक तत्वे शासनाकडून विहित करण्यात येत आहेत.

(४) होय. पुणे जिल्ह्यातील खेड विशेष आर्थिक क्षेत्राकरिता खेड तालुक्यातील २ गावांमधील १५ गावे व शिरूर तालुक्यातील २ गावांमधील असे एकूण १७ गावांमधील ७७४५.८८.१० हे.आर अधिसूचित क्षेत्रापैकी महामंडळाने संपादन केलेली ४ गावे वगळून १४ गावातील क्षेत्रापैकी ५५९.५२.५० हे. आर क्षेत्र विना-अधिसूचित करण्यात आलेले आहे. उर्वरित ४४५९.९१.५० हे. आर क्षेत्र विना-अधिसूचित करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनास प्राप्त झालेला आहे.

(५) महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाकडून खेड टप्पा क्र.२ व ३ च्या उर्वरित क्षेत्रापैकी अधिसूचित जमिनीवरील विशेष आर्थिक क्षेत्राचे शेरे काढून सदर क्षेत्र शेतकऱ्यांना परत करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनास प्राप्त झाला आहे. त्यापैकी खेड टप्पा क्र.३ च्या क्षेत्रातील विशेष आर्थिक क्षेत्राचे शेरे काढण्यास मा.मंत्री (उद्योग) यांनी मान्यता दिली आहे. खेड टप्पा क्र.२ विशेष आर्थिक क्षेत्राचे शेरे काढण्याबाबतची कार्यवाही शासनस्तरावर चालू आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील अपंग व्यक्तींच्या योजनांची अंमलबजावणी झाली नसल्याबाबत

(१६) १७३६५ (३०-०७-२०१५). श्री.भाऊसाहेब कांबळे (श्रीरामपूर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.काशिराम पावरा (शिरपूर), श्री.योगेश टिळेकर (हडपसर), श्री.संजय (बाळा) भेगडे (मावळ), श्रीमती माधुरी मिसाळ (पर्वती), श्री.विजय काळे (शिवाजीनगर), श्री.भिमराव तापकीर (खडकवासला), श्री.जगदीश मुळीक (वडगाव शेरी), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.संग्राम थोपटे (भोर) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात अपंग व्यक्तींच्या समस्यांचा लवकर निपटारा व्हावा यासाठी जिल्हास्तरीय समितीची स्थापना केली असूनही सदरील समितीकडून योजनांची प्रभावीपणे अंमलबजावणी झाली नसल्याचे दिनांक ३० एप्रिल, २०१५ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच सध्या अपंगांच्या अनेक योजना कालबाह्य झाल्या असून काही प्रचलित योजनांना निधी न मिळाल्याने लाभार्थी त्यापासून वंचित राहत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, पुणे जिल्हा-अपंग व्यक्ती (समान संधी, हक्काचे संरक्षण आणि संपूर्ण सहभाग) अधिनियम १९९५ अंतर्गत कायद्याच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी जिल्हाधिकाऱ्यांच्या अध्यक्षतेखाली जिल्हास्तरीय समिती नेमण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे, तसेच प्रत्येक तीन

महिन्याला एकदा बैठक घेणे, या समितीला बंधनकारक आहे मात्र पुणे जिल्हा समितीने तसेच जिल्हास्तरीय समितीने दोन वर्षात फक्त चार बैठकाच घेतल्याचे माहे एप्रिल २०१५ दरम्यान निदर्शनास आले आहे हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त बाबतीत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले (१६-०१-२०१६) :(१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

अपंग व्यक्तींच्या स्वयंरोजगारासाठी बीज भांडवल योजना शासन निर्णय दि.५/१/१९८९ अन्वये सुरु करण्यात आलेली आहे. सदर योजनेमध्ये कालानुरूप बदल करत दि.२/७/२०१० च्या शासन निर्णयान्वये वार्षिक उत्पन्न मर्यादा रु.६ हजार वरून वाढ करून रु.१ लाख एवढी करण्यात आली आहे. तसेच प्रकल्प खर्च मर्यादा रु.२५ हजार वरून वाढ करून रु.१ लाख ५० हजार एवढी करण्यात आली आहे.

(३) हे खरे आहे.

तथापि, किशोरवयीन मुलींसाठी रुबेला लसीकरण योजना राबविण्यात आली असून, सदर योजनेचे एकूण १ लाख ८० हजार लाभार्थी आहेत. तसेच अपंग व्यक्तींना ओळखपत्र देण्यासाठी मेळावे आयोजित केलेले असून, अपंगत्वाचे दाखले जलदगतीने मिळावेत म्हणून संबंधित रुग्णालयास आवश्यक कर्मचारी उपलब्ध करून देण्यात आले आहेत, जिल्ह्यातील एकूण ७५ अपंगांना आर्टिफिशल लिंब्स या प्रकारातील कृत्रिम हात बसविण्यात आले आहेत. अशा प्रकारे पुणे जिल्हास्तरीय समितीमार्फत योजना राबविण्यात आलेल्या आहेत.

(४) व (५) शासनाकडून अपंग व्यक्तींचे सक्षमीकरण होऊन त्यांना मुख्य प्रवाहात सामिल करून घेण्यासाठी ज्या वेगवेगळ्या योजना राबविल्या जातात त्याचा आढावा घेऊन त्यामध्ये बदल करण्याची कार्यवाही शासनस्तरावर केली जाते. विलंबाचा प्रश्न उद्भवत नाही.

देवबाग (ता.मालवण, जि.सिंधुदुर्ग) येथील खिश्नवाडीमध्ये समुद्राचे पाणी घुसून अनेक बांधकामे जमीनदोस्त झाल्याबाबत

(१७) १९५११ (१२-०८-२०१५). श्री.वैभव नाईक (कुडाळ) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) देवबाग येथील खिश्नवाडी (ता.मालवण, जि.सिंधुदुर्ग) येथे गतवर्षीच्या मान्सून कालावधीत समुद्राने रौद्ररूप धारण केल्यामुळे, खिश्नवाडीमध्ये पाणी घुसून पाण्यामुळे अनेक बांधकामे जमीनदोस्त झाली होती हे ही खरे आहे काय,

(२) तसेच, मान्सून कालावधीत समुद्राच्या उधाणाचे पाणी आजूबाजूच्या वस्त्यामध्ये जाऊ नये याकरिता बंदरे विभागाने कांही उपाययोजना आखल्या आहेत काय,

(३) असल्यास, सदर परिस्थिती पुन्हा उदभवू नये याकरिता कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२६-०५-२०१६) :(१) नाही.

(२) ते (४) सदरची योजना गृह विभागाच्या शासन निर्णय अन्वये २१ मे, २०१५ पासून सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे वर्ग केली असून विषयांकित काम हे सन २०१६-२०१७ च्या अर्थसंकल्पात रु.३०० लक्ष अंदाजीत किंमतीएवढे असून निधी उपलब्धतेनुसार काम पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

**राज्यात आदिवासी क्षेत्रातील अति संवेदनशील क्षेत्रात
नवसंजिवनी योजना राबविण्याबाबत**

(१८) १९७७ (३१-०७-२०१५). डॉ.संजय रायमुलकर (मेहकर) : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात आदिवासी क्षेत्रातील अति संवेदनशील क्षेत्रात नवसंजिवनी योजना राबविण्यात येते आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, आरोग्य कर्मचाऱ्यांच्या दुर्लक्षामुळे मागील पाच वर्षात योजनेच्या लाभार्थी संख्येत घट झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, लाभार्थी संख्येत घट होण्याची आणखी कोणती कारणे आहेत,

(४) असल्यास, उक्त योजना यशस्वीपणे राबविण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णु सवरा (२५-०२-२०१६) :(१) हे खरे आहे. राज्यातील १६ आदिवासी जिल्ह्यात नवसंजीवन योजना राबविण्यात येते.

(२) व (३) हे खरे नाही.

(४) नवसंजीवन योजना यशस्वीपणे राबविण्यासाठी १) मातृत्व अनुदान योजना २) भरारी पथक योजना ३) दाई बैठक योजना ४) सॅम व मॅम च्या मुलांना औषधोपचार ५) आजारी नवजात बालकांच्या उपचारासाठी विशेष कक्ष या योजना राबविण्यात येतात.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुणे क्षेत्रातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी ३ टक्के निधी राखून ठेवल्याबाबत

(१९) २३५७० (३०-०७-२०१५). श्री.विजय काळे (शिवाजीनगर) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे क्षेत्रातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी ३ टक्के निधी राखून ठेऊन त्याद्वारे अपंगांसाठी विविध कल्याणकारी योजना राबविणे अनिवार्य आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, पुणे जिल्ह्यातील पुणे कॅन्टोनमेन्ट बोर्ड, खडकी कॅन्टोनमेन्ट बोर्ड आणि देहू कॅन्टोनमेन्ट बोर्ड या तीन्ही कॅन्टोनमेन्ट बोर्डने अपंगासाठी कुठलीच कल्याणकारी योजना राबविली नसल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, मागील तीन वर्षात एकूण उपलब्ध निधीपैकी किती टक्के निधी अपंगांच्या कल्याणकारी योजनांसाठी खर्च झाला व अपंगांसाठी या तीन्ही बोर्डांनी कोणत्या योजना राबविल्या आहेत,
- (४) तसेच, या कॅन्टोनमेन्ट बोर्ड परिसरात राहणाऱ्या अपंगांना जिल्हा परिषद तसेच दोन्ही महापालिकेच्या माध्यमातून राबविण्यात येणाऱ्या योजनांचा लाभ मिळत नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले (१६-०१-२०१६) :(१) हे खरे आहे.

(२) व (३) हे खरे नाही.

पुणे जिल्ह्यातील पुणे कॅन्टॉमेंट बोर्डामार्फत अपंगांसाठी झेप नावाची बहुविकलांग प्रवर्गासाठी शाळा सुरु करण्यात आलेली असून, त्यामध्ये अपंग विद्यार्थ्यांना भौतिक उपचार, समुपदेशन, बुध्दयांक तपासणी, शालेय शिक्षण, आधुनिक तंत्रज्ञान इत्यादी शिक्षण दिले जाते. त्यासाठी आवश्यक असणारे वर्ग, साधन सामुग्री उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे. सदर योजनेवर पुणे कॅन्टॉमेंट बोर्डकडून सन २०१२-१३ ते सन २०१४-१५ या कालावधीत एकूण रु.५१,३७,३०२/- इतका खर्च करण्यात आलेला आहे. तसेच खडकी कॅन्टॉमेंट बोर्डकडून स्वाभिमान नावाची मतिमंद मुलांसाठी संस्था सुरु करण्यात आलेली असून, सदर संस्थेमार्फत अपंग विद्यार्थ्यांकरिता वरीलप्रमाणे योजना राबविण्यात येत आहे. याकरिता खडकी कॅन्टॉमेंट बोर्डकडून सन २०१४-१५ मध्ये एकूण रु.७,५३,४३८/- इतका खर्च करण्यात आलेला आहे. त्याचप्रमाणे देहू कॅन्टॉमेंट बोर्डकडून दिशा नावाची संस्था संमिश्र अपंग मुलांसाठी सुरु करण्यात आलेली असून, संमिश्र अपंग मुलांना बुध्दयांक चाचणी, श्रवण चाचणी, मनोरंजन, पोषण आहार, क्राफ्ट इत्यादी आवश्यक त्या सोयी सुविधा पुरविण्यात येत असून, यावर आतापर्यंत रु.३०,००,०००/- इतका खर्च करण्यात आलेला आहे.

(४) हे खरे नाही.

(५) व (६) प्रश्न उद्भवत नाही.

अपंगांना सुनिक ओळखपत्र देण्याबाबत

(२०) २४११२ (३०-०७-२०१५). श्री.योगेश टिळेकर (हडपसर) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अपंगत्वाच्या बनावट ओळखपत्राचा आधार घेत शासकीय योजनांचा लाभ घेण्याच्या प्रकाराला आळा घालण्यासाठी अपंग कल्याण आयुक्तालयाने सुनिक ओळखपत्र देण्याचा

प्रस्ताव कागदावरच असल्याची बाब माहे, मे २०१५ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त बाबतीत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले (१६-०१-२०१६) :(१) हे खरे नाही.

- (२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**यवतमाळ येथे आदिवासी सामाजिक भवन निर्माण
करण्याकरिता निधी मिळण्याबाबत**

(२१) २५२५३ (३१-०७-२०१५). **श्री.राजू तोडसाम (अर्णी) :** सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) यवतमाळ येथे आदिवासी सामाजिक भवन निर्माण करण्याकरिता निधी मिळण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधी, अर्णी यांनी मा.आदिवासी विकास मंत्र्यांना दिनांक १० मार्च, २०१५ रोजी निवेदन देऊन मागणी केली आहे हे खरे आहे काय,
(२) असल्यास, उक्त निवेदनावर शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे
(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णु सवरा (२१-०३-२०१६) :(१) नाही राज्यातील आदिवासी भागामध्ये आदिवासी सांस्कृतिक संकूल बांधण्याच्या योजनेस दिनांक १५ मे, २००४ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे. त्याअन्वये सांस्कृतिक संकूल बांधण्यासाठी ग्रामपंचायत, नगरपालिका/ महानगरपालिका यांनी विनामूल्य जागा उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे. शासन निर्णय दिनांक १३.०३.२०१२ अन्वयेआदिवासी सांस्कृतिक संकूल बांधकामाची कमाल आर्थिक मर्यादा रु.१.०० कोटी इतकी करण्यात आली आहे.

- (२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना मॅट्रीकपूर्व शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ
शैक्षणिक वर्षानंतर मिळत असल्याबाबत**

(२२) २५३६२ (३०-०७-२०१५). **श्री.हर्षवर्धन सपकाळ (बुलढाणा) :** सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना मॅट्रीकपूर्व शिष्यवृत्ती योजना लागू केली आहे, हे खरे आहे काय,
(२) असल्यास, सदर योजनेतील लाभार्थी विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीचा लाभ शैक्षणिक वर्षानंतर देण्यात आला, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, उक्त बाबतीत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले (१४-०१-२०१६) :(१) होय.

इयत्ता ९ वी ते १० वी मध्ये शिकत असलेल्या अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना या विभागाच्या शासन निर्णय दिनांक ४ ऑक्टोबर, २०१३ अन्वये भारत सरकार मॅट्रीकपूर्व शिष्यवृत्ती लागू केली आहे.

- (२) नाही.
(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**महाराष्ट्र राज्य कृषी पणन मंडळाच्या पुणे येथील मुख्यालयीन इमारतीच्या
नुतनीकरणाच्या कामात झालेला गैरव्यवहार**

(२३) २६४१८ (१९-०८-२०१५). श्री.जयप्रकाश मुंदडा (बसमत) : सन्माननीय पणन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) महाराष्ट्र राज्य कृषी पणन मंडळाच्या पुणे येथील मुख्यालयीन इमारतीचे नुतनीकरण करण्याच्या नावाखाली इलेक्ट्रिफिकेशन, एअरकंडिशनिंग, फर्निचर, फायर सिस्टिम या कामांवर रु.१० कोटी खर्च झाल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
(२) असल्यास, याबाबत प्रत्यक्ष झालेला खर्च व दाखविणेत आलेला खर्च यामध्ये मोठ्या प्रमाणात गैरव्यवहार झाला आहे, हे खरे आहे काय,
(३) असल्यास, याप्रकरणी या गैरव्यवहाराची चौकशी करण्यासाठी लोकप्रतिनिधी यांनी मा.मंत्री पणन यांना दिनांक २७ मार्च, २०१५ अन्वये निवेदन दिले आहे, हे खरे आहे काय,
(४) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले,
(५) तसेच संबंधितांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२०-०५-२०१६) :(१) होय.

- (२) सदर बाब तपासणीअधीन असल्याने तूर्त सांगता येत नाही.
(३) होय.
(४) चौकशीची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.
(५) व (६) प्रश्न उद्भवत नाही.
-

आकुर्डे-सुळे (ता.पन्हाळा,जि.कोल्हापूर) गावादरम्यान धामणी नदीवरील कोल्हापूर पध्दतीच्या बंधान्याच्या दोन्ही बाजूकडील रस्ता अरुंद असलेबाबत

(२४) २९०७१ (२३-१२-२०१५). श्री.सत्यजीत पाटील-सरुडकर (शाहूवाडी) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) आकुर्डे-सुळे (ता.पन्हाळा जि.कोल्हापूर) गावादरम्यान धामणी नदीवरील कोल्हापूर पध्दतीच्या बंधान्याच्या दोन्ही बाजूकडील रस्ता अरुंद आहे हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, वाहतुकीच्या दृष्टीने संरक्षक कठडा नसल्याने हा बंधारा धोकादायक बनला आहे, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर संरक्षक कठडा बांधण्यासाठी कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२७-०५-२०१६) :(१) हे खरे नाही.

रस्ते विकास योजना सन २००१-२०२१ नुसार सुळे ते आकुर्डे हा रस्ता ग्रामीण मार्ग क्र.४८ दर्जाचा असून सुस्थितीत आहे. सदर रस्त्याच्या ०/६०० कि.मी. मध्ये प्रश्नांकित बंधारा येतो. सदर बंधान्याच्या दोन्ही बाजूस असणारा ग्रामा.क्र.४८ सुस्थितीत असून ३.७५ मी रुंदीचा आहे. रस्ते निकषानुसार ग्रामीण मार्गाची रुंदी किमान ३ मी. असणे जरूरीचे आहे. त्याप्रमाणे सदर रस्ता अरुंद नाही.

(२) ते (४) कोल्हापूर पध्दतीच्या बंधान्यास गार्ड स्टोन बसविण्यात आले आहेत. त्याचप्रमाणे सदर कोल्हापूर पध्दतीचा बंधारा सर्व प्रकारच्या वाहतुकीसाठी निषिद्ध आहे.

बंधान्यावरील रस्त्यांचा वापर फक्त बंधारा देखभाल दुरुस्तीसाठी करण्यात येतो. त्यामुळे बंधान्यावर कोठेही कठडे बांधणेत आलेले नाहीत तसेच सदर बंधारा पूरात बुडणारा असल्याने पूर प्रवाहास अडथळा होवू नये यासाठी कठडे बांधण्यात येत नाहीत, असे जलसंपदा विभागाने कळविले आहे.

बुलडाणा जिल्ह्यातील खामगाव येथील ज्ञानगंगा नदीवर बांधण्यात येणाऱ्या पुलाचे काम अद्याप सुरु न झाल्याबाबत

(२५) २९१८३ (२३-१२-२०१५). अॅड.आकाश फुंडकर (खामगांव) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) बुलडाणा जिल्ह्यातील खामगाव येथील निम्न ज्ञानगंगा बृहत लघु पा. योजना या प्रकल्पाकडे जाणाऱ्या ज्ञानगंगा नदीवर बांधण्यात येणाऱ्या पुलाचे काम अद्याप सुरु झाले नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर पुलाचे अंदाजपत्रकाला रु. ९८८.८९ लाखाची तांत्रिक मान्यता मिळण्याकरिता सदर अंदाजपत्रक मुख्य अभियंता ,सार्वजनिक बांधकाम विभाग,अमरावती यांचेकडे मागील १ वर्षापासून प्रलंबित आहे, हे खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, सदर अंदाजपत्रकाला तात्काळ मंजूरी देवून पुलाचे बांधकामाच्या कामाला सुरुवात करणेबाबत शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२७-०५-२०१६) :(१) होय.

(२) व (३) सदर पुलाच्या सर्वसाधारण मांडणी आराखडा अंतिम करण्यास वेळ गेल्यामुळे तांत्रिक मान्यता मिळणेसाठी विलंब झाला. सदर पुलाच्या सविस्तर अंदाजपत्रकाला मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम प्रादेशिक विभाग, अमरावती यांनी दि.२२/०१/२०१६ रोजी तांत्रिक मान्यता प्रदान केली आहे. निविदा निश्चितीची कार्यवाही प्रगती पथावर असून निविदा निश्चितीनंतर काम सुरु करण्याचे नियोजन आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील सावकारांना सेवा हमी देण्याच्या निर्णयाबाबत

(२६) २९४६५ (२२-१२-२०१५). श्री.पृथ्वीराज चव्हाण (कराड दक्षिण), श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अमित विलासराव देशमुख (लातूर शहर), अॅड.वारीस पठाण (भायखळा), डॉ.मिलिंद माने (नागपूर उत्तर) : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील शेतकऱ्यांची फसवणूक करणाऱ्या खाजगी सावकारीला प्रतिबंध घालण्यासाठी राज्य शासनाने काही महिन्यांपूर्वीच सावकारी प्रतिबंधक कायदा करून बेकायदा सावकारीला प्रतिबंध केला जात असतानाच खुद्द राज्याचे सहकार विभागाने सेवा हमीच्या माध्यमातून राज्यातील ११ हजार सावकारांना सेवा हमी देण्याचा माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निर्णय घेतला, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सावकारी व्यवसायासाठी दोन महिन्यांत परवाना आणि त्याचे नूतनीकरण दोन महिन्यात करून देण्याची हमी सरकार विभागाने दिली आहे,
- (३) असल्यास, सरकार विभागाच्या या निर्णयामुळे सावकारी व्यवसाय वाढणार असल्याने याबाबत पुनर्विचार करण्यात आला वा करण्यात येणार आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (१९-०५-२०१६) :(१) होय,

शासन निर्णय क्रमांक संकिर्ण २०१४/प्र.क्र.११८/६-स, दि.१८/९/२०१५ अन्वये सावकारी व्यवसाय करण्यासाठी परवाना देणे व सावकारी व्यवसायासाठी परवाना नूतनीकरण करणे ही सेवा अधिसूचित केली आहे.

(२) सदर अधिसूचनेतील तरतूदीप्रमाणे सावकारी बाबतचा परवाना मिळणेसाठी किंवा नुतनीकरण करण्यासाठी संबंधिताने जिल्हा उपनिबंधक, सावकारी यांचेकडे विहित नमुन्यात अर्ज सादर करणे आवश्यक आहे. अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर दोन महिन्यामध्ये अर्ज निकाली काढणे सेवा हमी कायद्याप्रमाणे बंधनकारक करण्यात आलेले आहे.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**वाशिम जिल्ह्यातील मालेगाव ते अकोला मार्गावर वडपकडे जाणारा
बायपास मार्गावर रस्ता विभाजक व गतीरोधक नसल्याबाबत**

(२७) २९६४३ (२२-१२-२०१५). श्री.अमित झनक (रिसोड), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वाशिम जिल्ह्यातील मालेगाव ते अकोला जाणारा मार्ग हा नागपूर कडून मुंबईला जाणारा सुपर हायवे मार्ग असून या मार्गावरील वडप कडे जाणारा बायपास मार्ग नुक्ताच पूर्ण झाला असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर बायपास मार्गावर रस्ता विभाजक व गतीरोधक नसल्याने सुसाट वेगाने जाणारी वाहने अकोला वाशिमकडे जाणाऱ्या दुचाकी व लहान गाड्यांसाठी अपघातास आमंत्रण देणारा ठरला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरील बायपासवर वारंवार होणारे अपघात रोखण्याबाबत रस्ता विभाजक व गतीरोधक बांधण्याबाबत शासनाने काय कार्यवाही केली वा करणार आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२७-०५-२०१६) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) नाही.

संगमस्थानावर दुभाजक, गतिरोधक करण्यात आलेले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील बेघर आदिवासींना घरे बांधून देण्याबाबत

(२८) ३०२२३ (२२-१२-२०१५). प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.डी.एस.अहिरे (साक्री), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.संग्राम थोपटे (भोर) : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील बेघर आदिवासीसाठी शासन येत्या पाच वर्षांत ७० हजार घरे बांधणार असल्याची घोषणा मा.मुख्यमंत्री यांनी माहे ऑगस्ट २०१५ दरम्यान केली आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, या घोषणेनुसार शासनाने निर्णय घेवून बेघर आदिवासींना घरे बांधून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, होणाऱ्या विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णु सवरा (१७-०५-२०१६) :(१) होय.

(२) व (३) राज्यातील ग्रामीण गृहनिर्माण कार्यक्रमाची प्रभावी अंमलबजावणी व संनियंत्रण करण्यासाठी राज्य व्यवस्थापन कक्ष-इंदिरा आवास योजना कक्षाचे रुपांतर "राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण कक्षामध्ये" करण्यास मान्यता दिलेली आहे. या कक्षाद्वारे ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, आदिवासी विकास विभाग, गृहनिर्माण व विशेष सहाय्य विभाग व राज्य शासनाच्या विभागांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या सर्व ग्रामीण घरकुल कार्यक्रमांची अंमलबजावणी व संनियंत्रण करण्यात येणार आहे.

**सहकारी गृहनिर्माण संस्थांना १९६० चा प्रचलित सहकारी
कायदा लागू न करण्याच्या मागणीबाबत**

(२९) ३२२७५ (२२-१२-२०१५). श्री.संजय केळकर (ठाणे), श्री.किसन कथारे (मुरबाड), श्री.प्रताप सरनाईक (ओवळा माजिवडा), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम) : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सरकारी गृहनिर्माण संस्थांचे स्वरूप हे व्यावसायिक नसताना प्रचलित १९६० च्या सहकारी कायदानुसार सर्वच सहकारी संस्थांना हा कायदा लागू करण्यात येतो, हे खरे आहे काय,
- (२) याबाबत गृहनिर्माण संस्थांच्या संघाने दि. १० नोव्हेंबर, २०१४ व त्यानंतर अनेक वेळा पत्र व्यवहार करून गृह निर्माण संस्थांसह वेगळा कायदा करण्याची मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (३) याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२४-०५-२०१६) :(१) होय, सहकारी गृहनिर्माण संस्थांची नोंदणी महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम १९६० मधील तरतुदीनुसार करण्यात येते आणि गृहनिर्माण संस्थांना हा कायदा लागू आहे.

(२) व (३) अंशतः खरे आहे.

सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची नोंदणी करण्याबाबत सहकार कायदा अस्तित्वात असून तो सक्षम असल्याने तसेच सदर कायद्यामध्ये केंद्र शासनाच्या ९७ व्या घटना दुरुस्तीनुसार आवश्यक ते बदल करण्यात आल्याने सदर कायदा अधिक सक्षम झाला असल्याने गृहनिर्माण संस्थांसाठी वेगळा कायदा करण्याची आवश्यकता नाही असा निर्णय शासनाने घेतला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

चंद्रपूर जिल्ह्यातील १८ मुख्य रस्ते अतिभारी जडवाहतुकीमुळे खराब होत असल्याने कायमस्वरूपी दुरुस्ती करण्याबाबत

(३०) ३२४७४ (२२-१२-२०१५). श्री.नानाजी शामकुळे (चंद्रपूर) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चंद्रपूर जिल्ह्यातील १८ मुख्य रस्ते अतिभारी जडवाहतुकीमुळे खराब होत असल्याचे अनुषंगाने जिल्हाधिकारी कार्यालय, चंद्रपूर येथे मा.विभागीय आयुक्त नागपूर विभाग, मा.परिवहन आयुक्त, मा.जिल्हाधिकारी, चंद्रपूर व इतर विभागाचे अधिकारी यांचे उपस्थितीत माहे ऑगस्ट, २०१५ च्या दुसऱ्या आठवड्यात आढावा बैठक घेण्यात आली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर बैठकीत तिरवंगा-मोकासा, पद्मापूर-दुर्गापूर, राजूरा-लकडकोट, कोरपना-मूल, जयपूर-चिरोली, आक्सापूर-चितलधबा, पौंभुर्णा-गोंडपिंपरी यासह एकूण १८ रस्ते जडवाहतुकीमुळे खराब झाले असून या रस्त्यांची कायमस्वरूपी दुरुस्ती करण्यासाठी रु.२०० कोटी निधीची आवश्यकता आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, चंद्रपूर जिल्ह्यातील प्रमुख मार्गाचे बांधकाम अतिभारी जडवाहतुकीच्या निकषांप्रमाणे करण्यात आले नव्हते, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, चंद्रपूर जिल्ह्यातील प्रमुख १८ मुख्य रस्त्यांवरून अतिभारी जडवाहनांना वाहतुकीसाठी लागणाऱ्या रस्त्यांचे बांधकाम अतिभारी जडवाहतुकीच्या मापदंडाप्रमाणे तयार करण्यात येणार आहेत काय,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२७-०५-२०१६) :(१) होय.

(२) होय.

सदर रस्त्याच्या कामय स्वरूपी दुरुस्तीकरिता रु.३१६.०० कोटी निधीची आवश्यकता आहे.

(३) रस्ते निकषाप्रमाणे बांधण्यात आले असून अतिभार वाहतूकीमुळे खराब झाले आहेत.

(४) निधी उपलब्धतेनुसार काम करण्याचे नियोजन आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

लोणार-मेहकर (जि.बुलढाणा) रस्त्यावर अपघाताचे प्रमाण वाढलेबाबत

(३१) ३२६९२ (२२-१२-२०१५). डॉ.संजय रायमुलकर (मेहकर) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्यावतीने माहे ऑक्टोबर, २०१५ पासून सुरु असलेले लोणार-मेहकर (जि.बुलढाणा) रस्त्यावर पडलेले खड्डे दुरुस्तीचे काम अत्यंत धीम्या गतीने सुरु आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) तसेच सदरचे काम अचानक बंद केल्यामुळे अपघात होण्याचे प्रमाण वाढलेले आहे हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या रस्त्यांचे काम पूर्ण करण्याकरिता शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२७-०५-२०१६) :(१) व (२) हे खरे नाही.

सदर रस्त्यावरील खड्डे भरण्याचे काम पूर्ण करण्यात आले असून रस्ता वाहतुकीस सुस्थितीत आहे. पोलीस विभागाच्या अहवालानुसार खड्ड्यामुळे अपघात झाल्याचे वा वाढल्याचे निदर्शनास येत नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मजुर संस्थांना ई-टेंडरींग प्रणालीमुळे मजुरांची होत असलेली उपासमार

(३२) ३३२३३ (२२-१२-२०१५). कुमारी प्रणिती शिंदे (सोलापूर शहर मध्य), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) शासनाने मजुर संस्थांना १५ लाखापर्यंतची काम वाटप करावीत असा शासन निर्णय आहे, परंतु शासनाने ३ लाखांच्या पुढील कामांच्या ई-टेंडरींग पध्दतीने निविदा कराव्यात असा शासनाने निर्णय निर्गमित केल्यामुळे शासनाच्या ई-टेंडरींग झाल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, मजूर संस्थांना ई-टेंडरींग प्रणालीमुळे हजारो मजुरांची उपासमार होत आहे, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, प्रश्न भाग १ व २ बाबत चौकशी करण्यात आली आहे काय,
- (४) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार शासनाने ई-टेंडरींगमधून मजूर संस्था वगळून कामे देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (३१-०५-२०१६) :(१) होय.

- (२) हे खरे नाही.
- (३) व (४) रुपये ३.०० लक्षपेक्षा जास्त किंमतीची कामे ई-निविदेद्वारे करण्यात येतात.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.
-

राज्यात तीन लाख रूपयांपेक्षा जास्तीच्या रक्कमेची निविदा
ई-निविदेद्वारेच करण्याच्या निर्णयाबाबत

(३३) ३३२९६ (२२-०१-२०१६). श्री.दत्तात्रय भरणे (इंदापूर), श्री.अजित पवार (बारामती), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.संदीप नाईक (ऐरोली), श्री.मकरंद जाधव-पाटील (वाई), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्री.वैभव पिचड (अकोले), श्री.नरहरी झिरवाळ (दिंडोरी), डॉ.सतीश (अण्णासाहेब) पाटील (एरंडोल), श्रीमती दिपिका चव्हाण (बागलाण), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.राहुल मोटे (परांडा), श्री.दिपक चव्हाण (फलटण) : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात तीन लाख रूपयांपेक्षा जास्तीच्या रक्कमेची निविदा ई-निविदेद्वारेच करण्याचा निर्णय शासनाने माहे ऑक्टोबर, २०१५ च्या सप्ताहात घेतला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) हा निर्णय यापूर्वीच शासनाने घेतला असताना आता नवे शासकीय धोरण जाहीर करण्याची कारणे काय आहेत,
- (३) या नवीन धोरणात आणखी कोणत्या बाबींचा समावेश करण्यांत आला आहे ?

श्री. सुभाष देसाई (२५-०२-२०१६) :(१) होय.

(२) शासकीय विभागांना लागणाऱ्या वस्तुंच्या खरेदीसाठी शासनाचे दिनांक ०२/०१/१९९२ च्या शासन निर्णयान्वये घोषित केलेले खरेदी धोरण अस्तित्वात होते. त्यामध्ये निविदा प्रक्रिया राबविण्याची तरतूद करण्यात आली होती. दरम्यानच्या काळात संगणकीय प्रणालीमुळे कोणत्याही निविदा कागदोपत्री मागविण्याऐवजी ई-निविदेद्वारे मागविण्याची कार्यपध्दती ठरविण्यात आली होती. सदर कार्यपध्दती नवीन धोरणातसुध्दा सुरु ठेवण्यात आली आहे. तथापि, शासनाचे यापूर्वीचे खरेदी धोरण दिनांक ०२/०१/१९९२ यांस २२ वर्षांचा कालावधी उलटून गेल्यामुळे व त्यामधील खरेदीच्या वित्तीय मर्यादा निष्प्रभ ठरत असल्याने शासनाने सुधारित खरेदी धोरण दिनांक ३०/०१/२०१५ रोजी जाहिर केले आहे.

(३) सुधारित खरेदी धोरणामध्ये खालीलप्रमाणे सर्वसाधारण बाबी घेण्यात आल्या आहेत.

अ) खरेदी नियमपुस्तिकेत संबंधित खरेदीदार विभागांना रु.५ हजार पर्यंतच्या किंमतीच्या वस्तू निविदा/दरपत्रके न मागविता थेट जागेवर खरेदी करण्याची मुभा देण्यात आली आहे. परंतु अशा वस्तूंची एकूण खरेदी त्या त्या आर्थिक वर्षात रु.५०,०००/- पेक्षा जास्त नसावी.

ब) एका आर्थिक वर्षात एका वस्तूच्या खरेदीची रु.५ हजार ते रु.३ लाखापर्यंत मूल्य असल्यास किमान ३ दरपत्रके मागवून खरेदी करण्यास मुभा देण्यात आली आहे. तसेच रु.३ लाखापर्यंत कोणत्याही वस्तूची खरेदी DGS & D कडील दरकराराच्या आधारे करण्याची खरेदीदर विभागांना मुभा देण्यात आली आहे तसेच रु.३ लाखापेक्षा जास्त किंमत असलेल्या व DGS & D च्या करारावर उपलब्ध असलेल्या केवळ ब्रॅंड वस्तूची रु.१ कोटीपर्यंतची वार्षिक खरेदी करता येईल. मोटार वाहन (कार) रु.१ कोटीची मर्यादा ठेवण्यात आलेली नाही.

- क) रु.३ लाखापेक्षा अधिक खरेदी किंमत असलेल्या वस्तूकरीता ई-निविदा प्रणालीचा वापर करणे बंधनकारक करण्यात आले आहे.
- ड) शासनाचे अंगीकृत व्यवसाय अंतर्गत नमुद असलेली महामंडळे/उपक्रमांनी, त्यांनी उत्पादीत केलेल्या वस्तूसाठी निविदेत सहभाग घेतल्यास, त्यांच्यासाठी एकूण खरेदीच्या ३० टक्के खरेदी एल-१ दराने राखीव ठेवण्यात आली आहे.
- ई) उक्त महामंडळांपैकी केवळ महाराष्ट्र राज्य हातमाग महामंडळ/महासंघ (महाटेक्स) यांच्या ११ वस्तूसाठी आरक्षण ठेवण्यात आले असून त्यांच्या वस्तूंची दरनिश्चिती मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेकडून (C.S.P.O.) करण्यात येणार आहे.
- फ) तसेच अंध व अपंग यांच्या धर्मादाय संस्था यांनी उत्पादीत केलेल्या वस्तूंना आरक्षण देण्यात आले असून त्यांच्या वस्तूंची दरनिश्चिती मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेकडून (C.S.P.O.) करण्यात येणार आहे.

रामटेक कृषी उत्पन्न बाजार समिती आवारातील शेतकऱ्यांना सुविधा देण्याबाबत

(३४) ३४६४८ (२२-१२-२०१५). श्री.डि मल्लीकार्जून रेड्डी (रामटेक) : सन्माननीय पणन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) रामटेक कृषी उत्पन्न बाजार समिती आवारातील शेतकऱ्यांना सुविधा देण्यासंबंधीचे प्रस्ताव स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी मा. मंत्र्यांकडे माहे जून, २०१५ मध्ये निवेदनाद्वारे केले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त बाजार समितीस पायाभूत सुविधांसाठी निधी देणार काय,
- (३) असल्यास, कधीपर्यंत देण्यात येणार,
- (४) असल्यास, त्याचे थोडक्यात स्वरूप काय ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२०-०५-२०१६) :(१) हे खरे आहे.

- (२) प्रस्ताव आवश्यक त्या माहितीसह सादर करणेबाबत बाजार समितीस कळविण्यात आलेले आहे.
- (३) व (४) बाजार समितीकडून प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर यासंदर्भात आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येईल.

पालघर जिल्ह्यातील पात्र आदिवासी लाभार्थ्यांना संजय गांधी निराधार

योजनेतील अनुदान अद्यापर्यंत न मिळाल्याबाबत

(३५) ३५५१२ (२३-१२-२०१५). श्री.विलास तरे (बोईसर) : सन्माननीय विशेष सहाय्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पालघर जिल्ह्यातील जव्हार तालुक्यातील संजय गांधी निराधार योजनेतील पात्र १२०४ आदिवासी लाभार्थ्यांना जुन ते सप्टेंबर या ४ महिन्यांचे अनुदान अद्यापही देण्यात आलेले नाही हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जव्हार सारख्या अतिदुर्गम भागातील या योजनेतील लाभार्थ्यांना दरमहा ६०० रुपये अनुदान देण्यात येते, जव्हार सारख्या अतिदुर्गम तालुक्यात आजही अनेक भागात चांगले रस्ते नसल्यामुळे अनेक वयोवृद्ध निराधार महिला व पुरुष स्वतः पायपीट करून आणि अनेकजण स्वखर्चाने ६०० रुपयांच्या मानधनासाठी जव्हारच्या कार्यालयात ५/६ वेळा भेट देऊनही त्यांना मानधन मिळत नसल्याची बाब उघडकीस आली आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या सर्व गंभीर प्रकरणाची सखोल चौकशी करण्यात येऊन जव्हार तालुक्यातील संजय गांधी निराधार योजनेतील पात्र लाभार्थ्यांना वेळच्यावेळी अनुदान देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले (२०-०५-२०१६) :(१) नाही.

(२) नाही.

(३) जव्हार तालुक्यामध्ये संजय गांधी निराधार योजनेअंतर्गतचे माहे जून, २०१५ व जुलै, २०१५ आणि माहे ऑगस्ट, २०१५ व सप्टेंबर, २०१५ चे निवृत्तीवेतन तांत्रिक अडचणीमुळे वेळेवर अदा करता आले नाही. परंतु, तांत्रिक अडचणीचे निराकरण करून सदर महिन्यांचे निवृत्तीवेतन अनुक्रमे माहे सप्टेंबर, २०१५ आणि ऑक्टोबर, २०१५ मध्ये अदा केले आहे. तसेच विशेष सहाय्य योजनेअंतर्गतचे अनुदान दरमहा अदा करण्याबाबत संबंधितांना सुचना दिलेल्या आहेत. त्यानुसार जव्हार तालुक्यात माहे फेब्रुवारी, २०१६ अखेरचे अनुदान लाभार्थ्यांच्या खात्यावर पाठविण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मनोर, वाडा ते भिवंडी (जि.ठाणे) या महामार्गाच्या चौपदरीकरणाचे

काम सुप्रिम इन्फ्रा.प्रा.लि. या कंपनीने अपुर्ण ठेवल्याबाबत

(३६) ३७८५६ (२२-१२-२०१५). श्री.शांताराम मोरे (भिवंडी ग्रामीण) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मनोर, वाडा ते भिवंडी (जि.ठाणे) या महामार्गाच्या चौपदरीकरणाचा ठेका सुप्रिम इन्फ्रा.प्रा.लि. या कंपनीला देण्यात आला होता, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर कंपनीने अनेक ठिकाणी अपुर्ण कामे ठेवलेली आहेत, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, पाहूणीपाडा येथे खोदलेला रस्ता, कुंडुस, खिंडपाडा, लखमापूर फाटा, नारे अंबाडी, शिरीष पाडा या ठिकाणी रस्त्याची अतिशय दुरावस्था होऊन वारंवार अपघाताचे प्रमाण वाढलेले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, माहे डिसेंबर, २०१४ मध्ये तेथील स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी सुप्रिम इन्फ्रा.प्रा.लि. या कंपनीची चौकशीची मागणी केलेली आहे, हे खरे आहे काय,

(५) असल्यास, यावर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२५-०५-२०१६) :(१) होय.

(२) नाही. वनहद्दीतील कामे वगळता उर्वरित लांबीतील कामे पूर्ण करण्यात आली आहेत.

(३) नाही.

(४) होय.

(५) अधीक्षक अभियंता, दक्षता व गुण नियंत्रण मंडळ नवी मुंबई व अधीक्षक अभियंता, दक्षता पथक, मुंबई यांनी सखोल चौकशी करून दिलेल्या अहवालावर मुख्य अभियंता, मुंबई यांच्याकडून अभिप्राय प्राप्त झाल्यानंतर प्रकल्पाच्या निविदेतील अटी व शर्तीनुसार कार्यवाही करण्याचे प्रस्तावित आहे.

सामाजिक न्याय विभागामार्फत स्वयंसेवी संस्थेद्वारे प्राथमिक व माध्यमिक आश्रमशाळांचे चालू आर्थिक वर्षातील ६०% अग्रिम अनुदान अद्याप देण्यात आले नसल्याबाबत

(३७) ३७८८७ (२३-१२-२०१५). डॉ.तुषार राठोड (मुखेड) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात सामाजिक न्याय विभागामार्फत स्वयंसेवी संस्थेद्वारे प्राथमिक व माध्यमिक आश्रमशाळांचे चालू आर्थिक वर्षातील ६०% अग्रिम अनुदान अद्याप देण्यात आले नाही असे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास या मागची सर्वसाधारण कारणे काय,

(३) असल्यास, उक्त बाबतीत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत

श्री. राजकुमार बडोले (२७-०५-२०१६) :(१) नाही.

(२), (३) व (४) दि.६.१०.२०१५ रोजीच्या आदेशान्वये ६०% अग्रिम अनुदान सर्व प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण विभाग यांना अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीवर वितरीत करण्यात आलेले आहे.

उच्च माध्यमिक विद्यालयातील प्राध्यापकांना पगार देण्याबाबत

(३८) ३७८८८ (२३-१२-२०१५). डॉ.तुषार राठोड (मुखेड) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात सामाजिक न्याय विभागाच्यावतीने सन २००८-०९ या शैक्षणिक वर्षात श्रेणीवाढीने १५० उच्च माध्यमिक विद्यालयांना मान्यता देण्यात आली, या शैक्षणिक संस्थांना परिपोषण अनुदान देण्यात येते, परंतु वेतनेत्तर अनुदान व वेतन देण्यात येत नाही हे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, वेतनेत्तर अनुदान व या १५० उच्च माध्यमिक विद्यालयातील १५०० प्राध्यापकांना पगार देण्याबाबत शासन कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत

श्री. राजकुमार बडोले (२७-०५-२०१६) : (१) होय, हे खरे आहे. तथापि, अशा उच्च माध्यमिक विद्यालयांची संख्या १५० नसून १४८ इतकी आहे.

(२) व (३) सदर प्रस्तावसंदर्भात उच्चस्तरीय समितीने उपस्थित केलेल्या मुद्द्यांच्या माहितीसह व मा.उच्च न्यायालयाच्या निर्देशानुसार प्रस्ताव मंत्रिमंडळासमोर फेर सादर करण्याची कार्यवही सुरु आहे.

राज्य मार्ग क्र. २२५ येसगी पुल ते शिरूर ताजबंद हा
बी.ओ.टी. तत्वावरील प्रकल्प अपूर्ण असल्याबाबत

(३९) ३७८९१ (२२-१२-२०१५). डॉ.तुषार राठोड (मुखेड) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य मार्ग क्र. २२५ येसगी पुल ते शिरूर ताजबंद हा बी.ओ.टी. तत्वावरील प्रकल्प कराराप्रमाणे २०१४ अखेर पूर्ण होणे अपेक्षित असताना कल्याण टोल इन्फ्रा प्रा.लि. कंपनीने अद्याप मुखेड, नर्सी येथील नाल्यांचे बांधकाम, या राज्य महामार्गास छेदून जाणाऱ्या रस्त्यांना जोडण्याचे (Junction Connectivity) काम तसेच या महामार्गावर दुतर्फा वृक्ष लागवड केली नाही असे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, संबंधित कंपनीवर शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२०-०५-२०१६) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) सद्यःस्थितीत काम प्रगतीत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

आदिवासी कुटुंबाना सहकारी अनुदानापासून घरे देण्यासाठी इंदिरा आवास योजना व
रमाई घरकुल योजना राबविण्याबाबत

(४०) ३८३०५ (२२-१२-२०१५). श्री.संजय पोतनीस (कलिना), डॉ.शशिकांत खेडेकर (सिंदखेड राजा), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा), श्री.नसीम खान (चांदिवली), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी) : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आदिवासी विकास विभागामार्फत राज्यातील आदिवासी समाजाकरीता आदिवासी बांधवांच्या जीवनात स्थैर्य यावे त्यांचे घर असावे या उद्देशाने इंदिरा आवास योजना व रमाई घरकुल योजनेच्या धर्तीवर शबरी आदिवासी घरकूल योजना सन २०१२-२०१३ या वर्षापासून शासनाने सुरु केली, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, आदिवासी कुटुंबाना सरकारी अनुदानापासून घरे देण्याची सदर योजना राबविण्याचा निर्णय विभागाने दि. २८ मार्च, २०१३ रोजी घेतला आणि त्यावेळी ५०० कोटी रुपये तरतूद करण्यात आली होती, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर योजनेचे स्वरूप व निकष काय आहेत,
- (४) सदर योजना आता ग्रामविकास विभागाकडे हस्तांतरीत करण्याची कार्यवाही सुरु आहे, हे खरे आहे काय,
- (५) योजना हस्तांतरीत करण्याची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णु सवरा (१७-०५-२०१६) :(१) व (२) होय. तथापि, सन २०१२-१३ मध्ये सदर योजनेकरीता रु.५०० कोटी इतकी तरतूद केलेली नसून रु.३० कोटी इतकी तरतूद करण्यात आली होती.

(३) **योजनेचे स्वरूप :-** राज्यातील बेघर किंवा ज्यांची घरे कुडा-मातीची आहेत अशा आदिवासी लाभार्थ्यांना घरे उपलब्ध करून देण्यासाठी या विभागाच्या दिनांक २८.०३.२०१३ च्या शासन निर्णयान्वये शबरी आदिवासी घरकुल योजना सुरु करण्यात आली आहे. या योजनेतर्गत ग्रामीण क्षेत्राकरीता रु.१,००,०००/- नगरपालिका क्षेत्रासाठी रु.१,५०,०००/- तसेच महानगरपालिका व मुंबई महानगर विकास प्राधिकरण क्षेत्राकरीता रु.२,००,०००/- इतक्या रकमेच्या मर्यादेत अनुदान देण्यात येते. या योजनेत घरकुलाचे क्षेत्रफळ हे २६९ चौ.फू. चटई क्षेत्र इतके आहे. सदरची योजना ग्रामीण क्षेत्राकरीता राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण व नगर परिषद / महानगरपालिका क्षेत्रात संबंधित नगरपरिषद / महानगरपालिकांद्वारे राबविण्यात येते. तसेच शबरी आदिवासी घरकुल योजनेतर्गत अपंग लाभार्थ्यांकरीता दारिद्र्य रेषेची अट शिथिल करण्यात आली आहे.

योजनेचे निकष :-

१. लाभार्थी अनुसूचित जमातीचा असावा.
  २. स्वतःच्या मालकीची जागा असावी.
  ३. कौटुंबिक वार्षिक उत्पन्न मर्यादा रु.१.०० लक्ष (ग्रामीण), रु.१.५० लक्ष (नगरपरिषद क्षेत्र) पेक्षा कमी आहे अशा बेघर व्यक्ती.
  ४. ४०% पेक्षा जास्त अपंगत्व असलेल्या अनुसूचित जमातीच्या लाभार्थ्यांना सुध्दा लाभ.
  ५. ग्रामीण भागात लाभार्थ्यांची निवड करण्याचे अधिकार ग्रामसभेस.
- (४) व (५) राज्यातील ग्रामीण गृहनिर्माण कार्यक्रमाची प्रभावी अंमलबजावणी व सनियंत्रण करण्यासाठी राज्य व्यवस्थापन कक्ष-इंदिरा आवास योजना कक्षाचे रुपांतर "राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण कक्षामध्ये" करण्यास मान्यता दिलेली आहे. या कक्षाद्वारे ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग व राज्य शासनाच्या विभागांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या सर्व ग्रामीण घरकुल कार्यक्रमांची अंमलबजावणी व सनियंत्रण करण्यात येणार आहे.

आत्करगाव (ता.खालापूर, जि. रायगड)येथील डी.पी.सी.एल.कंपनीला लागलेल्या आगीबाबत

(४१) ४०५१३ (२७-०४-२०१६). श्री.धैर्यशील पाटील (पेण), श्री.सुभाष उर्फ पंडितशेठ पाटील (अलिबाग), श्री.मनोहर भोईर (उरण) : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) आत्करगाव (ता.खालापूर, जि. रायगड) येथील डी.पी.सी.एल.कंपनी गेल्या दीड वर्षांपासून बंद आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास दि. ३ जानेवारी २०१६ रोजी वा त्या सुमारास या बंद असलेल्या कंपनीस आग लागली, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, आगीचे कारण समजले आहे काय,तसेच आगीत किती वित्तहाणी झाली,
- (४) कंपनीस अचानक लागलेल्या आगीमुळे परिसरातील जनतेमध्ये घबराटीचे वातावरण निर्माण झाले असून भविष्यात अशा बंद कंपन्यामध्ये आगी लागत राहिल्यास सुरक्षेचा उपाय म्हणून शासन कोणती दक्षता घेत आहे व घेणार आहे ?

श्री. सुभाष देसाई (२६-०५-२०१६) :(१) व (२) होय, हे खरे आहे.

(३) व (४) खोपोली पोलिस ठाणे यांचे दिनांक ०३/०१/२०१६ च्या पंचनाम्याप्रमाणे कंपनी बाहेरील परिसरातील सुकलेल्या गवताला आग लागून ती पुढे सरकत कंपनीत ठेवलेल्या ऑईल केमिकल्सच्या ड्रमपर्यंत पोहचली व आग लागली.

पोलिस अधीक्षक, रायगड यांनी कळविल्यानुसार आगीमुळे कंपनीच्या आजूबाजूच्या परिसरातील जनतेमध्ये कोणत्याही प्रकारे घबराटीचे वातावरण नाही. राज्यात दि.६/१२/२००८ पासून महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम, २००६ अंमलात आलेले आहेत. या अधिनियमाच्या कलम ३ अन्वये इमारतीचा मालक किंवा भोगवटादार यांची इमारतीमध्ये किंवा इमारतीच्या भागामध्ये अग्निशमन अधिनियम, २००६ च्या अनुसूची एक मध्ये दर्शविलेल्या आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना आणि किमान अग्निशमन यंत्रणा यांची तरतूद करण्याची तसेच सदर यंत्रणा नेहमी दुरुस्त आणि कार्यक्षम स्थितीत ठेवण्याची जबाबदारी आहे.

पोलिस अधीक्षक, रायगड यांच्या कार्यालयाकडून अधिक तपास सुरु आहे.

राज्यातील जवळपास ७२ हजार उद्योग बंद स्थितीत असल्याबाबत

(४२) ४६१७३ (२७-०४-२०१६). श्रीमती सीमाताई हिरे (नाशिक पश्चिम) : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील जवळपास ७२ हजार उद्योग हे बंद स्थितीत असल्याची बाब माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे ,हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, यामध्ये उत्तर महाराष्ट्रातील जवळपास ७ हजार १७७ उद्योग बंद पडलेले आहेत हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, या उद्योगांना उर्जितावस्थेत आणण्यासाठी तसेच परराज्यात स्थलांतरीत होत असलेले उद्योग थांबविण्यासाठी शासनाने काय उपाययोजना केली वा करणार आहे ,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. सुभाष देसाई (२६-०५-२०१६) :(१) व (२) अंशतः खरे आहे.

प्राप्त माहितीनुसार सप्टेंबर, २०१५ मध्ये राज्यातील बंद असलेल्या उद्योगांची संख्या ३१,१९३ इतकी आहे.

उत्तर महाराष्ट्रातील बंद उद्योगांची संख्या ४८१० इतकी आहे.

- (३) बंद उद्योगांना उर्जितावस्थेत आणण्यासाठी शासनाकडून वेळोवेळी उपाययोजना करण्यात येतात. मुंबई सहाय्यक उपक्रम (खास उपबंध) अधिनियम, १९५८ नुसार बेकारीस प्रतिबंध करण्यासाठी किंवा बेकारीचे निवारण करण्यासाठी उपाययोजना म्हणून आजारी उद्योग घटकास सहाय्यक उपक्रम घोषित करण्यात येते.

सामुहिक प्रोत्साहन योजना-२०१३ अंतर्गत राज्यातील सर्व उद्योगांना व्याज अनुदान, विद्युत शुल्क, मुद्रांक शुल्क, विज दरात व वॅट परताव्यात सवलत/सुट व इतर सुविधा देण्यात येतात.

तसेच औद्योगिक धोरण २०१३ नुसार पुनरुज्जीवन्क्षम नसलेल्या तसेच बंद घटकांसाठी विशेष अभय योजना (Special Amnesty Scheme) शासन निर्णय, दिनांक ०२/०५/२०१३ च्या शासन निर्णयान्वये विशेष अभय योजना जाहीर करण्यात आली होती. त्यांस ६ मे, २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये दिनांक ३१ मार्च, २०१७ पर्यंत मुदतवाढ देण्यात आली आहे.

दरम्यान शासनाने पुढीलप्रमाणे नवीन धोरण/योजना जाहीर केल्या आहेत :- १) माहिती तंत्रज्ञान व माहिती तंत्रज्ञान सहाय्यभूत सेवा धोरण २०१५, दिनांक २५/०८/२०१५ रोजी, २) किरकोळ व्यापार धोरण-२०१६, दिनांक १० फेब्रुवारी, २०१६, ३) भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर (अनुसूचित जाती/जमाती) उद्योजकांसाठी विशेष सामुहिक प्रोत्साहन योजना, दिनांक ११ फेब्रुवारी, २०१६, ४) महाराष्ट्र इलेक्ट्रॉनिक्स धोरण २०१६ आणि त्या अंतर्गत FAB प्रकल्पाकरीता प्रोत्साहन दिनांक ११ एप्रिल, २०१६, ५) उद्योगांना सर्व मंजुर्या एकाच ठिकाणी देण्यासाठी एक खिडकी योजना राबविणे - "मैत्री कक्ष" सक्षम करणे, दिनांक ११ फेब्रुवारी, २०१६ रोजी जाहीर केले आहे.

- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

महिलांना लघु उद्योगाकरिता शून्य टक्के व्याज दर देणेबाबत

(४३) ४७२०३ (२७-०४-२०१६). श्री.किशोर पाटील (पाचोरा), श्री.चंद्रकांत सोनावणे (चोपडा) :

सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील महिलांना लघु उद्योगांकरिता शून्य टक्के व्याज दारात कर्ज देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याबाबत शासनाने निर्णय घेतला आहे काय, त्याचे स्वरूप काय आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई (११-०५-२०१६) :(१) राज्यातील महिलांना लघु उद्योगाकरिता शून्य टक्के व्याज दरात कर्ज देण्याचा प्रस्ताव शासनाचे विचाराधीन नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील आदिवासी वसतीगृहांमध्ये पुरविण्यात आलेल्या सोलार वॉटर
हिटरमध्ये झालेल्या अनियमिततेबाबत**

(४४) ४८३९९ (२९-०४-२०१६). श्री.अमित झनक (रिसोड), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) :
सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील आदिवासी वसतीगृहांमध्ये पुरविण्यात आलेल्या सोलार वॉटर हिटरमध्ये झालेल्या अनियमितता प्रकरणाच्या सुरु असलेल्या चौकशीचा अहवाल शासनास प्राप्त झाला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, प्राप्त अहवालानुसार या प्रकरणातील दोषीवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) अद्याप, कोणतीच कारवाई करण्यात आली नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णु सवरा (०३-०६-२०१६) :(१) हे खरे नाही.

(२) व (३) शासकीय आश्रमशाळा व वसतिगृहांमधील सोलर वॉटर हिटर खरेदी व बायोमेट्रीक यंत्रणा बसविणे या प्रकरणांमधील गैरव्यवहारांची चौकशी करण्यासाठी दि.१६/४/२०१४ च्या शासन निर्णयान्वये श्री.श्रीकांत देशपांडे, सचिव व विभागीय चौकशी अधिकारी (१), सामान्य प्रशासन विभाग यांची एक सदस्यीय चौकशी समिती गठीत करण्यात आली होती. सदर समितीला चौकशी करून अहवाल सादर करण्यासाठी दि.१४/०७/२०१५ पर्यंत मुदतवाढ देण्यात आलेली होती. तथापि श्री.श्रीकांत देशपांडे, सचिव व चौकशी समिती अध्यक्ष यांनी दि.२/६/२०१५ च्या पत्रान्वये त्यांची नियुक्ती संयुक्त राष्ट्र संघाच्या कार्यालयात झाल्याने सदर चौकशी पूर्ण करणे शक्य होणार नसल्याचे कळविले नुसार सदर प्रकरणाची उर्वरित चौकशी करण्यासाठी दि.११/९/२०१५ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये सचिव व विशेष चौकशी अधिकारी-१, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांची चौकशी अधिकारी म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे. सदर प्रकरणी चौकशीची कार्यवाही सुरु असून चौकशी अहवाल अद्याप प्राप्त झालेला नाही. सदर अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर त्यानुसार योग्य ती कार्यवाही करण्यात येईल.

**केंद्र सरकारकडून रेशीम संचालनालयाच्यावतीने राबविण्यात येणाऱ्या
अनेक योजना रद्द करण्यात आल्याबाबत**

(४५) ४९६६३ (२७-०४-२०१६). श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा) : सन्माननीय वस्त्रोद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) केंद्र सरकारकडून रेशीम संचालनालयाच्यावतीने राबविण्यात येणाऱ्या अनेक योजना सन

२०१६ पासून रद्द करण्यात आल्याचे पत्र केंद्रीय रेशीम बोर्डाने राज्याच्या रेशीम संचालनालयास माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान प्राप्त झाले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, केंद्र शासनाच्या या नितीमुळे रेशीम उत्पादकामध्ये चिंतेचे वातावरण निर्माण झाले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, केंद्र शासनाने रेशीम विषयक १२ योजना रद्द केल्यानंतर आता मनरेगातून अनुदान देण्यात येणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, याबाबतची कार्यपध्दतीचे स्वरूप काय आहे,

(५) रेशीम उत्पादनकांना अनुदान देण्याच्या संदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील (२४-०५-२०१६) :(१) नाही, सदर योजना सन २०१५-१६ पासून बंद करण्यात आल्याचे केंद्रीय रेशीम मंडळाने त्यांच्या दिनांक २३.३.२०१५ च्या पत्राने रेशीम संचालनालयास कळविले होते.

(२) नाही.

(३), (४) व (५) शासन निर्णय नियोजन विभाग, दिनांक ३.९.२०१५ मधील कार्यपध्दतीनुसार मनरेगातून तुती लागवड योजना राज्यात राबविण्यात येत होती. आता सदर योजना नियोजन विभागाचा शासन निर्णय, दिनांक ३१.३.२०१६ मधील सुधारीत तरतुदीनुसार राबविण्यात येत आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

शासकीय विभागासाठी कार्यालयीन खरेदी करताना अनुसरावयाच्या कार्यपद्धतीत बदल करून सर्व प्रकारच्या खरेदीसाठी ई-निविदा बंधनकारक करण्याबाबत

(४६) ४९८६१ (२५-०४-२०१६). डॉ.पतंगराव कदम (पलूस कडेगाव), श्री.डी.एस.अहिरे (साक्री), अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा), श्री.अब्दुल सल्लार (सिल्लोड), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी) : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासकीय विभागासाठी कार्यालयीन खरेदी करताना अनुसरावयाच्या कार्यपद्धतीत बदल करून सर्व प्रकारच्या खरेदीसाठी ई-निविदा बंधनकारक करण्याबाबतचा निर्णय राज्य शासनाने माहे ऑक्टोबर २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान घेतलेला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, निर्णयाचे स्वरूप काय आहे, त्याच्या काटेकोर अंमलबजावणीसाठी काही यंत्रणा निर्माण करण्यात आली असल्यास, त्याचे स्वरूप काय आहे,

(३) असल्यास, सदर निर्णयाची अंमलबजावणी करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई (१९-०५-२०१६) :(१) होय.

शासन निर्णय दिनांक ३०/१०/२०१५ अन्वये शासकीय विभागांकरीता कार्यालयीन खरेदी करण्यासाठी सुधारीत खरेदी धोरण विहित करण्यात आले आहे.

(२), (३) व (४) धोरणाचे काही ठळक मुद्दे खालीलप्रमाणे आहेत :-

अ) खरेदी नियमपुस्तिकेत संबंधित खरेदीदार विभागांना रु.५ हजार पर्यंतच्या किंमतीच्या वस्तू निविदा/दरपत्रके न मागविता थेट जागेवर खरेदी करण्याची मुभा देण्यात आली आहे. परंतु अशा वस्तूंची एकूण खरेदी त्या त्या आर्थिक वर्षात रु.५०,०००/- पेक्षा जास्त नसावी.

ब) एका आर्थिक वर्षात एका वस्तूच्या खरेदीची रु. ५ हजार ते रु.३ लाखापर्यंत मूल्य असल्यास किमान ३ दरपत्रके मागवून खरेदी करण्यास मुभा देण्यात आली आहे. तसेच रु.३ लाखापर्यंत कोणत्याही वस्तूची खरेदी DGS & D कडील दरकराराच्या आधारे करण्याची खरेदीदार विभागांना मुभा देण्यात आली आहे. तसेच रु.३ लाखापेक्षा जास्त किंमत असलेल्या व DGS & D च्या दर करारावर उपलब्ध असलेल्या केवळ ब्रॅंडेड वस्तूची रु.१ कोटीपर्यंतची वार्षिक खरेदी करता येईल. मोटार वाहन (कार) साठी रु.१ कोटीची मर्यादा ठेवण्यात आलेली नाही.

क) रु.३ लाखापेक्षा अधिक खरेदी किंमत असलेल्या वस्तूंकरीता ई-निविदा प्रणालीचा वापर करणे बंधनकारक करण्यात आले आहे.

ड) शासनाचे अंगीकृत व्यवसाय अंतर्गत नमूद असलेली महामंडळे/उपक्रमांनी त्यांनी उत्पादीत केलेल्या वस्तूसाठी निविदेत सहभाग घेतल्यास त्यांच्यासाठी एकूण खरेदीच्या ३० टक्के खरेदी एल-१ दराने राखीव ठेवण्यात आली आहे.

ई) उक्त महामंडळांपैकी केवळ महाराष्ट्र राज्य हातमाग महामंडळ/महासंघ (महाटेक्स) यांच्या ११ वस्तूसाठी आरक्षण ठेवण्यात आले असून त्यांच्या वस्तूंची दरनिश्चिती मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेकडून (C.S.P.O.) करण्यात येणार आहे.

फ) तसेच अंध व अपंग यांच्या धर्मादाय संस्था यांनी उत्पादीत केलेल्या वस्तूंना आरक्षण देण्यात आले असून त्यांच्या वस्तूंची दरनिश्चिती मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेकडून (C.S.P.O.) करण्यात येणार आहे.

धोरणाची अंमलबजावणी :-

सदर धोरणाची अंमलबजावणी शासनाच्या सर्व विभागांकडून/कार्यालयांकडून होणे अपेक्षित असून त्यासाठी प्रशासकीय विभाग स्तरावर/विभागीय स्तरावर /जिल्हा स्तरावर खरेदी समिती स्थापन करण्याचे धोरणात निर्देश देण्यात आले आहेत. सदर समित्यांकडून शासकीय विभागांना/कार्यालयांना लागणाऱ्या वस्तू खरेदीची कार्यवाही होणार आहे.

राज्यात इलेक्ट्रॉनिक्स उत्पादन करणाऱ्या उद्योगांच्यासाठी
सर्वकष धोरण आखण्याबाबत

(४७) ५०३५७ (२७-०४-२०१६). श्री.राज पुरोहित (कुलाबा), श्री.योगेश सागर (चारकोप), श्री.सुधाकर देशमुख (नागपूर पश्चिम), डॉ.राहूल आहेर (चांदवड), श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर), श्री.सदा सरवणकर (माहिम) : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) जागतिक पातळीवर इलेक्ट्रॉनिक्स हब म्हणून राज्यात इलेक्ट्रॉनिक्स उत्पादन करणाऱ्या उद्योगांच्या बाबतीत एक सर्वकष अशा महाराष्ट्र इलेक्ट्रॉनिक्स धोरणाला दिनांक ९ फेब्रुवारी, २०१६ रोजी राज्य मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत मान्यता देण्यात आली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, त्यानुसार सदरहू महाराष्ट्र इलेक्ट्रॉनिक्स धोरणाची उद्दीष्ट्ये काय आहेत,
- (३) असल्यास, सदर प्रस्तावानुसार इलेक्ट्रॉनिक्स उत्पादन करणाऱ्या कंपन्यांना जागा, पाणी, वीज, विक्रीकर केंद्र शासनाच्या करात मोठी सूट व खास अशा सवलती जरहीर केल्या आहेत, हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, राज्यात इलेक्ट्रॉनिक्स उत्पादनांची मोठी गरज लक्षात घेऊन सदर सवलती दिल्या वा देण्यात येत आहेत, हे खरे आहे काय,
- (५) राज्यातील किती शहरे, ग्रामीण भाग व युवकांना याचा फायदा होणार आहे ?

श्री. सुभाष देसाई (१३-०५-२०१६) :(१) होय.

(२) महाराष्ट्र इलेक्ट्रॉनिक्स धोरण - २०१६ आणि त्याअंतर्गत FAB प्रकल्पाकरिता प्रोत्साहने संदर्भात उद्योग ऊर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्र.मईधो- २०१४/प्र.क्र.११८/उद्योग - २, दिनांक ११ एप्रिल, २०१६ रोजी निर्गमित करण्यात आला आहे. सदर धोरणातील ठळक उद्दिष्टे पुढीलप्रमाणे आहेत.

१) गुंतवणूकदारांना गुंतवणूक करण्याकरिता अनुकूल वातावरण निर्माण करून राज्यात, इलेक्ट्रॉनिक्स वस्तूंचे उत्पादन करण्यास चालना देणे.

२) राज्यातील इलेक्ट्रॉनिक्स क्षेत्राची रचना व अभियांत्रिकी यामध्ये नवनवीन बदल करून राज्यात संशोधन व विकास प्रणाली निर्माण करून इलेक्ट्रॉनिक्स क्षेत्राचा शाश्वत विकास करण्यास सक्रीयपणे सहाय्य करणे.

३) इलेक्ट्रॉनिक्स रचना प्रणाली व उत्पादक उद्योग या क्षेत्राशी संबंधित कौशल्यवृद्धी व प्रशिक्षण कार्यक्रम हाती घेणे.

४) राज्यात इलेक्ट्रॉनिक्स उत्पादक उद्योग घटक स्थापन करण्यासाठी एक खिडकी योजना सुरु करणे व संदर्भात क्षमताधिष्ठित (Potential) गुंतवणूकदारांना सामना करावा लागणाऱ्या समस्यांचे सर्वतोपरी निराकरण करून त्यांना जमीन, ऊर्जा, पाणी इत्यादींसारख्या आवश्यक पायाभूत सेवा-सुविधा उपलब्ध करून देणे.

५) इलेक्ट्रॉनिक्स रचना प्रणाली व उत्पादक उद्योग क्षेत्राकरिता कुशल मनुष्यबळाची उपलब्धता वाढविण्यासाठी या क्षेत्राशी निगडित असलेल्या औद्योगिक हितसंबंधितांच्या सक्रीय सहयोगाने या क्षेत्रात प्रभावी पावले उचलण्यासाठी पुढाकार घेणे.

६) इलेक्ट्रॉनिक्स रचना प्रणाली व उत्पादक उद्योग व नॅनो इलेक्ट्रॉनिक्स क्षेत्रातील संशोधन व विकासासाठी अधिकाधिक निधी उपलब्ध करून इलेक्ट्रॉनिक्स रचना प्रणाली व उत्पादक उद्योग क्षेत्रात बौद्धिक मालमत्ता निर्मितीस चालना देणे.

७) इलेक्ट्रॉनिक्स रचना प्रणाली व उत्पादक उद्योग क्षेत्रातील विनिर्दिष्ट गरजा भागविण्याकरिता शासनांतर्गत विशेष शासन व्यवस्था निर्माण करणे.

८) केंद्र शासनाच्या व राज्य शासनाच्या निदेशानुसार शास्त्रोक्त पध्दतीचा वापर करून या उद्योगामुळे निर्माण होणाऱ्या इ-कचऱ्याची विल्हेवाट व व्यवस्थापन करण्यासाठी अत्युत्तम पध्दती (Best Practices) अंगीकृत करण्यास गती देणे.

९) २०२० पर्यंत ३०० कोटी डॉलर्स इतक्या गुंतवणूकीसह १२०० कोटी डॉलर्स इतक्या उलाढालीचे लक्ष्य ठेवून जागतिक उद्योगाकरिता जागतिक स्तरावर सर्वमान्य हब म्हणून महाराष्ट्राची ओळख निर्माण करणे व या क्षेत्रात १ लाख अतिरिक्त रोजगार निर्माण करणे.

१०) २०२० पर्यंत इलेक्ट्रॉनिक्स रचना प्रणाली व उत्पादक उद्योग क्षेत्रातील आयातीतील पर्याय २०० कोटी डॉलर्सपर्यंत वाढविणे.

(३) महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाकडून पायाभूत सुविधा जसे जागा, पाणी, वीज इत्यादी सोयी/सवलती महामंडळाच्या प्रचलित धोरणानुसार देण्यात येणार आहेत.

पात्र इलेक्ट्रॉनिक्स रचना प्रणाली व उत्पादक घटकांना आर्थिक प्रोत्साहने राज्याच्या प्रोत्साहन योजनेअंतर्गत अनुज्ञेय आहेत.

(४) राज्यात इलेक्ट्रॉनिक्स उत्पादनांची मोठी गरज लक्षात घेऊनच धोरणात नमूद केलेल्या विविध सवलती देण्यात येणार आहेत.

(५) या धोरणांतर्गत देण्यात येणारी प्रोत्साहने/फायदे याचा राज्यातील सर्व भागातील पात्र युवकांना फायदा होणार आहे.

**चंद्रपूर जिल्ह्यात सहा खासगी विजनिर्मिती प्रकल्पासह सुक्ष्मगटातील
२७१ उद्योग गेल्या काही वर्षांपासून बंद असल्याबाबत**

(४८) ५१२२० (२७-०४-२०१६). श्री.संजय सावकारे (भुसावळ) : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चंद्रपूर जिल्ह्यात सहा खासगी विजनिर्मिती प्रकल्पासह सुक्ष्मगटातील २७१ उद्योग गेल्या काही वर्षांपासून बंद आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सन २०१० पासून नवीन उद्योगावर बंदी आणण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, बंद कारखाने सुरु करण्याबाबत शासन काय कार्यवाही करणार आहे वा केली आहे,

(४) नसल्यास, कार्यवाहीस होणा-या विलंबाची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई (२६-०५-२०१६) :(१) होय, हे खरे आहे.

चंद्रपूर जिल्ह्यात सहा खाजगी वीजनिर्मिती प्रकल्पासह सूक्ष्म गटातील २७१ उद्योग गेल्या काही वर्षांपासून बंद आहेत.

(२) होय, हे खरे आहे.

केंद्र शासनाच्या पर्यावरण विभागाच्या निर्देशानुसार महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडून सन २०१० पासून Moratorium लागू झाल्याने प्रदूषण निर्मिती करणाऱ्या उद्योगांवर बंदी घालण्यात आलेली आहे.

(३) बंद कारखाने सुरु करण्याबाबत शासनाकडून वेळोवेळी उपाययोजना करण्यात येतात. मुंबई सहाय्यक उपक्रम (खास उपबंध) अधिनियम, १९५८ नुसार बेकारीस प्रतिबंध करण्यासाठी किंवा बेकारीचे निवारण करण्यासाठी उपाययोजना म्हणून आजारी उद्योग घटकास सहाय्यक उपक्रम घोषित करण्यात येते.

सामुहिक प्रोत्साहन योजना-२०१३ अंतर्गत राज्यातील सर्व उद्योगांना व्याज अनुदान, विद्युत शुल्क, मुद्रांक शुल्क, विज दरात व वॉट परताव्यात सवलत/सुट व इतर सुविधा देण्यात येतात.

तसेच औद्योगिक धोरण २०१३ नुसार पुनरुज्जीवन्क्षम नसलेल्या तसेच बंद घटकांसाठी विशेष अभय योजना (Special Amnesty Scheme) शासन निर्णय, दिनांक ०२/०५/२०१३ च्या शासन निर्णयान्वये विशेष अभय योजना जाहीर करण्यात आली होती. त्यांस ६ मे, २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये दिनांक ३१ मार्च, २०१७ पर्यंत मुदतवाढ देण्यात आली आहे.

दरम्यान शासनाने पुढीलप्रमाणे नवीन धोरण/योजना जाहीर केल्या आहेत :- १) माहिती तंत्रज्ञान व माहिती तंत्रज्ञान सहाय्यभूत सेवा धोरण २०१५, दिनांक २५/०८/२०१५ रोजी, २) किरकोळ व्यापार धोरण-२०१६, दिनांक १० फेब्रुवारी, २०१६, ३) भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर (अनुसूचित जाती/जमाती) उद्योजकांसाठी विशेष सामुहिक प्रोत्साहन योजना, दिनांक ११ फेब्रुवारी, २०१६, ४) महाराष्ट्र इलेक्ट्रॉनिक्स धोरण २०१६ आणि त्या अंतर्गत FAB प्रकल्पाकरीता प्रोत्साहन दिनांक ११ एप्रिल, २०१६, ५) उद्योगांना सर्व मंजुर्या एकाच ठिकाणी देण्यासाठी एक खिडकी योजना राबविणे - "मैत्री कक्ष" सक्षम करणे, दिनांक ११ फेब्रुवारी, २०१६ रोजी जाहीर केले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्याच्या उद्योग खात्याचे उद्योगांना लागणारे सर्व परवाने एकाच ठिकाणाहून देण्यासाठी मैत्री कक्ष सुरु केले असल्याबाबत

(४९) ५२२४६ (२७-०४-२०१६). **कुमारी प्रणिती शिंदे (सोलापूर शहर मध्य) :** सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्याच्या उद्योग खात्याचे उद्योगांना लागणारे सर्व परवाने एकाच ठिकाणाहून देण्यासाठी मैत्री कक्ष सुरु केले असल्याचे माहे फेब्रुवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, या योजनेची परिणामकारक अंमलबजावणी करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहे ?

श्री. सुभाष देसाई (०९-०५-२०१६) : (१) राज्याचे नविन औद्योगिक धोरण शासन निर्णय दि.२२ फेब्रुवारी, २०१३ अन्वये जाहीर केले आहे. औद्योगिक धोरण २०१३ मध्ये अभिप्रेत असलेले एक एकात्मिक सुलभता कक्ष (Integrated Facilitation Centre) गुंतवणूकदारांना सहाय्य करण्यासाठी राज्य शासनाने सुरु केला आहे. या एकात्मिक सुलभता कक्षाचे नामकरण अनधिकृतपणे "महाराष्ट्र उद्योग, व्यापार आणि गुंतवणूक सुविधा केंद्र (मैत्री)" असे करण्यात आले असून तो मुंबईत दि.२७ फेब्रुवारी, २०१४ पासून सुरु झाले आहे.

दि.११/०२/२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये उद्योग स्थापन करण्याकरिता सर्व ना हरकती/परवाने/मंजु-या एकाच ठिकाणी उद्योजकांना तातडीने व सुलभरित्या प्राप्त होण्याकरिता एक खिडकी योजना राबविण्यासाठी शासनाने मैत्री कक्ष सक्षम करण्याचा निर्णय घेतला.

(२) या योजनेच्या परिणामकारक अंमलबजावणीसाठी मैत्री कक्षावर खालील जबाबदारी सोपविण्यात आली आहे.

- १) गुंतवणूकदारांना एकाच ठिकाणी संपर्क साधून सर्व मंजु-या मिळवून देणे.
  - २) ऑनलाईन आणि कालबद्ध मर्यादेत मंजु-या उपलब्ध करून देणे.
  - ३) प्रकल्पांच्या उभारणीदरम्यान व त्यानंतर उद्ववणा-या अडचणींचे निवारण करणे "मैत्री" व्यासपीठ सध्या राज्यातील उद्योजक उद्योगांकरीता एक माहिती/सुविधा केंद्र, तक्रार निवारण करणारी यंत्रणा म्हणून काम करीत आहे.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नांदेड जिल्हयातील सर्वच शासकीय आदिवासी आश्रमशाळांतील
शिक्षणाचा दर्जा ढासळल्याबाबत**

(५०) ५३२६० (२९-०४-२०१६). श्री.वसंतराव चव्हाण (नायगांव) : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नांदेड जिल्हयातील सर्वच शासकीय आदिवासी आश्रमशाळांतील शिक्षणाचा दर्जा ढासळला असून विशेषतः किनवट प्रकल्प कार्यालयांतर्गत असणा-या बहुतांश आश्रमशाळांमधील शिक्षणाचा दर्जा ढासळला आहे हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, कर्मचा-यांचे तेथे नसलेले वास्तव्य व विद्यार्थ्यांकडे नसलेले लक्ष यासाठी कारणीभूत असल्याची बाब माहे जानेवारी-२०१६ च्या चौथ्या सप्ताहात उघडकीस आली आहे हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, शासनाने याबाबत चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले, शासनाने त्यावर कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

वि.स. १५३ (३९)

श्री. विष्णु सवरा (०३-०६-२०१६) : (१) हे खरे नाही.
(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

डॉ. अनंत कळसे
प्रधान सचिव
महाराष्ट्र विधानसभा.

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.